از حسین تا مهدی

محمد رضا فوادیان

بسم الله الرحمن الرحیم

از حسین (علیه السلام) تا مهدی (عجل الله تعالی فرجه الشریف)

نویسنده:

محمد رضا فوادیان

ناشر چاپی:

بنیاد فرهنگی حضرت مهدی موعود (علیه السلام)

ناشر دیجیتالی:

مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

فهرست

از حسین علیه السلام تا مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف

مشخصات کتاب

سرشناسه : فوادیان، محمدرضا، ۱۳۵۱ -

عنوان و نام پدیدآور : از حسین علیه السلام تا مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف / محمدرضا فؤادیان.

مشخصات نشر : تهران: بنیاد فرهنگی حضرت مهدی موعود علیه السلام مرکز تخصصی مهدویت، ۱۳۸۵.

مشخصات ظاهری : ۱۰۸ ص.؛ ۲۰×۹ س م.

شابک : ۵۵۰۰ ریال ۹۶۴-۷۴۲۸-۱۶-۲ : ؛ ۲۰۰۰ ریال (چاپ دوم) ؛ ۲۰۰۰ ریال (چاپ سوم) ؛ ۲۰۰۰ ریال (چاپ پنجم)

یادداشت : چاپ قبلی: بنیاد فرهنگی حضرت مهدی موعود(علیه السلام)، ۱۳۸۱.(۵۱ ص.).

یادداشت : چاپ دوم: ۱۳۸۲.

یادداشت : چاپ سوم: ۱۳۸۲.

یادداشت : چاپ چهارم.

یادداشت : چاپ پنجم: ۱۳۸۷.

یادداشت : کتابنامه: ص. [۱۰۴] - ۱۰۸؛ همچنین به صورت زیرنویس.

موضوع : حسین بن علی(ع)، امام سوم، ۴ - ۶۱ق. -- نظریه درباره امام زمان(عج)

موضوع : محمدبن حسن(عج)، امام دوازدهم، ۲۵۵ق. -- نظریه درباره حسین بن علی(ع)

موضوع : دعاها

رده بندی کنگره : BP۴۱/۷ /ف۹الف۴ ۱۳۸۵

رده بندی دیویی : ۲۹۷/۹۵۳

شماره کتابشناسی ملی : ۲۰۵۳۲۶۷

ص:۱

اشاره

بسم الله الرحمن الرحیم

از حسین علیه السلام تا مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف

محمدرضا فؤادیان

ص:۳

از حسین علیه السلام تا مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف

مؤلف: محمدرضا فؤادیان

ناشر: انتشارات بنیاد فرهنگی حضرت مهدی موعود(عج)

صفحه آرا: عباس فریدی

نوبت چاپ: دوازدهم/پاییز ۱۳۹۲

شابک: ۳_۱۶_۷۴۲۸_۹۶۴-۹۷۸

شمارگان: ده هزار نسخه

قیمت: ۲۴۰۰ تومان

- قم: انتشارات بنیاد فرهنگی حضرت مهدی موعود(عج)، مرکز تخصصی مهدویت/ خیابان شهدا/ کوچه آمار(۲۲)/ بن بست شهید علیان/ ص.پ: ۱۱۹ - ۳۷۱۳۵/ همراه: ۰۹۱۰۹۶۷۸۹۱۱/ تلفن: ۷۷۴۹۵۶۵ و ۷۷۳۷۸۰۱(داخلی ۱۱۷و۱۱۶))/۷۸۴۱۱۳۰ (فروش)/ ۷۸۴۱۱۳۱ (مدیریت)/ فاکس:۷۷۳۷۱۶۰ و ۷۷۴۴۲۷۳

- تهران: بنیاد فرهنگی حضرت مهدی موعود(عج)/ تلفن: ۸۸۹۵۹۰۴۹/ فاکس: ۸۸۹۸۱۳۸۹/ ص.پ:۳۵۵-۱۵۶۵۵

- www.mahdi۳۱۳.com

- www.mahdaviat.ir

- info@mahdaviat.ir

ص:۴

فهرست مطالب

ص:۶

مقدمه

ای که شستی ز اشک، خاک کوی حسین

می رسد بر مشام، از تو بوی حسین

از نوای غریبانه استغاثه امام حسین علیه السلام، سال ها و قرن ها می گذرد، اما انعکاس آن را می توان در لحظه لحظه تاریخ به گوش جان شنید، این فریاد نه تنها رو به خاموشی و افول نگذاشته، بلکه هر روز رساتر و پرصلابت تر، خروش و جوشش آزادگان عالم را افزوده است.

گویا امام حسین علیه السلام سال ها و قرن ها چشم به راه دوخته و به انتظار نشسته است؛ تا امام عصر عجل الله تعالی فرجه الشریف، ندایش را پاسخ گوید؛ پرچم بر زمین مانده اش را به دوش گیرد؛ داغ های کهنه اش را التیام بخشد و آرمان های بلندش را لباس تحقق بپوشاند. روز ظهور، هنگام پاسخ به استغاثه مظلومانه امام حسین علیه السلام است و حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف پاسخ دهنده آن. در این گستره بی انتها و افق های دور آن، کسی به خروش و التهاب

فرزنـدش که برای رسـیدن آن روز، گـذر آرام آرام و جانکـاه لحظه ها را به تماشا می نشـیند و روزها و سال ها را با چشـمان منتظرش بدرقه می کند وجود ندارد.

به راستی چه رمزی مهر سـکوتْ بر لبـان بسـته و چه سـرّی در این میان رخ پنهان کرده است؟ چرا یاد امام حسـین علیه السـلام همیشه و همه جـا، همراه و هم پـای یاد حضـرت مهـدی عجل الله تعالی فرجه الشـریف است؟ چرا هر جا سـخن از حسـین علیه السـلام است، نام حضـرت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشـریف نیز رخ می گشاید؟ چرا عاشورا روز «ظهور» است و یاد حسین علیه السلام آغازین کلام مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف ...؟

این اثر می کوشـد گوشه هایی از این ارتباط و پیونـد را، از منظرهای مختلف و در ابعاد گوناگون بررسـی کند و رهیافتی بیان دارد تا به عنوان دسـتمایه برخی از محققان و مبلغان و نیز ابزاری برای تحقیق و پژوهش بیشتر و مقدمه ای برای کشف زوایایی دیگر از حقایق نورانی حیات این دو امام همام علیهما السـلام باشد. گرچه بررسـی و تحلیل این پیوسـتگی ها و نیز نتایج و آثار آن، مجالی دیگر و فرصتی فراخ تر می طلبد و گشودن گره اسـرار این پیوسـتگی ها، دل هایی رازدان و جان هایی آگاه از آن اسرار را می طلبد.

ص:۸

بخش اول: پیوندها

اشاره

ص:۹

در این عـالم، به جهت نظمی که خداونـد متعـال در آن قرار داده است، بین همه اجزا و افراد عـالم، ارتبـاط و پیونـد تنگاتنگی وجود دارد، دراین رابطه اساسی ترین پیوند، برای اهل البیت علیهم السلام با تمام هستی از ابتدای خلقت تا پایان تاریخ است و در میان این پیوند، ارتباط امام مهدی علیه السلام بسیار چشمگیر و دقیق است. از آدم علیه السلام تا خاتم صلی الله علیه و آله و سلم و از علی علیه السلام تا مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف، چشم انتظار دولت او هستند. و در تمام دوران سرنوشت ساز تاریـخ، سـخن از منجی موعود ما بوده است. گویا رجعت و حضور برگزیـدگان ادوار تاریـخ در دولت کریمه او، بی ارتباط با این پیوند نباشد!

ص:۱۰

دراین راستا به جلوه هایی از شباهتهای این دو امام همام می پردازیم:

یک: همراه قرآن

اشاره

در قرآن کریم آیاتی وجود دارد که معصومین علیهم السلام آنها را به امام حسین علیه السلام و امام مهدی علیه السلام تأویل فرموده اند. هم چنین آیاتی را سومین امام معصوم علیه السلام به آخرین امام و بالعکس، تأویل و تفسیر نموده اند که یک نمونه از هر کدام تقدیم می گردد:

۱. امام حسین علیه السلام از نگاه امام مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف

امام مهدی اولین آیه سوره حضرت مریم را به امام حسین تأویل نموده است:

«سعد بن عبدالله قمی گوید: به امام عصر ـ ارواحنا له الفداه ـ عرض کردم: «ای فرزند رسول خدا! تأویل آیه (کهیعص) چیست؟ فرمود: «هذه الحروف من انباء الغیب، اطلع الله علیها عبده زکریا، ثم قصّها علی محمد صلی الله علیه و آله و سلم و ذلک ان زکریا سأل ربه ان یعلّمه اسماء الخمسه فاهبط علیه جبرئیل فعلّمه ایاها ...»؛ (۱) این حروف از اخبار غیبی است که خداوند زکریا را از آن مطّلع کرده و بعد از آن داستان آن را

۱- کمال الدین، ج ۲، ص ۴۲۰، ب۴۳، ح۲۱؛ معجم احادیث الامام المهدی علیه السلام، ج۴، ص۲۵۹.

به حضرت محمد صلی الله علیه و آله و سلم باز گفته است...».

داستان از این قرار است که: زکریا علیه السلام از پروردگارش درخواست کرد که «اسماء خمسه طیبه» را به وی بیاموزد. خداوند متعال، جبرئیل را بر او فرو فرستاد و آن اسامی پاک را به او تعلیم داد.

زکریا علیه السلام چون نام های محمد، علی، فاطمه، و حسن علیهم السلام را یاد می کرد، اندوهش برطرف می شد و گرفتاریش از بین می رفت. و چون حسین علیه السلام را یاد می کرد، بغض و غصّه، گلویش را می گرفت و می گریست و مبهوت می شد.

روزی گفت: بارالها! چرا وقتی آن چهار نفر را یاد می کنم، آرامش می یابم و اندوهم برطرف می شود؛ اما وقتی حسین علیه السلام را یاد می کنم، اشکم جاری می شود و ناله ام بلند می شود؟

خدای تعالی او را از این داستان آگاه کرد و فرمود: (کهیعص)! «کاف» اسم کربلا و «هاء» رمز شهادت عترت طاهره است، و «یاء» نام یزید قاتل حسین علیه السلام و «عین» اشاره به عطش و «صاد» نشان صبر او است.

ص:۱۲

زکریا علیه السلام چون این مطلب را شنید، نالان و غمگین شد و تا سه روز از عبادتگاهش بیرون نیامد، و به کسی اجازه نداد نزد او بیاید. و گریه و ناله سر داد و چنین نوحه گفت:

بارالها! از مصیبتی که برای فرزند بهترین خلایق خود، تقدیر کرده ای دردمندم.

خدایا! آیا این مصیبت را بر آستانه او نازل می کنی؟ آیا جامه این مصیبت را بر تن علی علیه السلام و فاطمه علیها السلام می پوشانی!؟ آیا این غم را بر ساحت آنان فرود می آوری؟

بعد از آن گفت:

بارالها! فرزندی به من عطا کن تا در پیری چشمم به او روشن شود و او را وارث و وصّی من قرار ده؛ آنگاه مرا دردمند او گردان؛ همچنان که حبیبت محمد صلی الله علیه و آله و سلم را دردمند فرزندش گرداندی.

خداوند، حضرت یحیی علیه السلام را به او بخشید و او را دردمند وی ساخت. لذا بین امام حسین علیه السلام و حضرت یحیی نیز شباهت هایی وجود دارد؛ مانند این که هر دو شش ماهه به دنیا آمدند و نحوه شهادت هم شبیه به هم دیگر است؛ یعنی شقی ترین فرد سر مقدّس آنان را از تن جدا نمود و برای فرد

ص:۱۳

ناپاکی هدیه فرستاد و او نیز سر مقدّس را داخل طشت طلا گذاشت.(۱)

۱- ارشـاد، ص۲۵۱؛ مناقب شـهرآشوب، ج۴، ص۸۵؛ بحارالأنوار، ج۴۵، ص۸۹ و ۲۹۹؛ معجم احـادیث الامام المهـدی علیه السلام، ج۳، ص۱۸۲. واقعـه شـهادت حضـرت یحیی علیـه السـلام نیز ایـن گـونه است: «هیردویس» پادشـاه عصـر بـا زنی بنـام «هیردویـا» ازدواج کرد؛ این زن از شوهر سـابق خود دختری زیبـا و آشوبگر داشت که دارای قامتی موزون و انـدامی دلربا بود. در روز جشن ولادت «هیردویس» دختر رقص دل انگیزی نمود، به طوری که همه حضار و شـخص پادشاه را سخت تحت تأثیر حرکات و اطوار فریبنـده خود قرار داد. بعـد از آن روز چنان پادشاه فریفته دختر خوانـده خود شد و دل در گرو عشق او باخت که از او خواست هر خواهشـی دارد از وی بخواهد تا دسـتور دهد روا گردد. ماجرای عشق پادشاه و نظر سوء او نسبت به دختر زن خود فاش شـد و در شـهر منعکس گردیـد. حضـرت یحیی به پادشاه اعلام خطر کرد که این عمل برخلاف حکم تورات و شرع حضـرت موسـی علیه السـلام است، و ملازم است که از مراوده و احیانـاً ازدواج بـا او بـپرهیزد. دختر و مـادرش که وجود یحیی مبلّغ دین را مخـلّ آسـایش و انجـام نقشه خویش می دانسـتند، روزی که شـاه اظهـار تمایـل به وصـال دختر نمود، بهـانه گرفتنـد که تـا یحیی زنـده است این عشق سـر نمی گیرد و شـاه به وصال معشوق نخواهـد رسـید. شاه که در دام افسون مادر و دختر واقع شـده و دل و دین از دست داده بود، یحیی را خواست و در حـال غلبه هوا و هوس دسـتور داد سر نـازنین او را میان طشتی از بدن جدا سازند. حضـرت یحیی علیه السـلام، در آن هنگام سـی ساله بود، در آن زمان پسـر خاله اش حضـرت عیسی علیه السلام، در میان خلق بود و هنوز صعود نکرده بود؛ یک قطره خون حضرت یحیی علیه السلام به روی زمین ریخت و مانند فواره جوشـید. جوشـش این خون بنی اسـرائیل را به وحشت و اضـطراب و ننـگ و بـدنامی فرو برد، تـا یکی از پادشاهـان بابل (جنوب عراق) لشـکری به فلسطین کشید و گروه زیادی از یهود را به قتل رسانید، تا خون از جوشش ایستاد. در برخی از منابع نام این پادشاه را چنانکه مشـهور است «بخت النصر» نوشته اند در صورتی که وی در سال ۶۰۶ قبل از میلاد از دنیا رفته است و با ولادت حضرت یحیی علیه السلام تطبیق نمی کند.

۲. امام مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف، از نگاه امام حسین علیه السلام

امام حسین علیه السلام آیات اولیه سوره شمس را به امام مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف تأویل نموده است:

امام باقر علیه السلام می فرماید: حارث اعور به امام حسین علیه السلام عرض کرد:

«یابن رسول الله! جعلت فداک: اخبرنی عن قول الله فی کتابه (و الشمس و ضحیها) قال: ویحک یا حارث، ذلک محمد رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم، قلت: جعلت فداک: قوله: (و القمر اذا تلیها)، قال: ذلک امیرالمؤمنین علی بن ابی طالب یتلو محمداً، قال: قلت: (و النهار اذا جلّیها)، قال: ذلک القائم من آل محمد، یملأ الارض قسطا و عدلا؛(۱) ای زاده رسول خدا! فدایت شوم، مرا از معنای آیه شریفه (و الشمس و ضحیها) (سوگند به خورشید و گسترش نور آن) مطّلع ساز. حضرت فرمود: مراد از خورشید، رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم می باشد.

۱- تفسیر فرات کوفی، ص ۲۱۲؛ بحارالأنوار، ج۲۴، ص۷۹؛ معجم احادیث الامام المهدی علیه السلام، ج۵، ص۴۹۵.

پرسید: فدایت شوم! منظور از آیه شریفه (و القمر اذا تلیها) (سوگند به ماه چون پس از آن آید) چیست؟

فرمود: منظور از ماه، امیرالمؤمنین علی بن ابی طالب علیه السلام است که بعد از پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم می باشد.

گفت: مقصود از آیه شریفه (و النهار اذا جلّیها) (و سوگند به روز، وقتی که آن را روشن سازد) چیست؟

فرمود: مقصود از روز، قائم آل محمد صلی الله علیه و آله و سلم است که زمین را پر از قسط و عدل کند».

گذشته بشریت به جهت نداشتن عبودیت کامل و همه جانبه افراد، روزشان همانند شب است، اما در دولت امام مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف آن چنان زندگی بشریت در همه مراحل شکوفا می گردد که به حقیقت آن ایام را روز روشن باید نامید، چرا که از سیاهی ها و تباهی ها اثری نیست.

۳. امام مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف و امام حسین علیه السلام

در آخرین کتاب آسمانی آیاتی وجود دارد که به سومین امام و آخرین امام تأویل

ص:۱۶

شده است:

خداوند متعال می فرماید:

(وَلَا تَقْتُلُوا النَّفْسَ الَّتِی حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ وَمَنْ قُتِلَ مَظْلُوماً فَقَدْ جَعَلْنَا لِوَلِیهِ سُلْطَاناً فَلَا یسْرِفْ فِی الْقَتْلِ إِنَّهُ کانَ مَنْصُوراً)(۱)؛ کسی را که خداوند خونش را حرام شمرده، به قتل نرسانید، مگر به حق و آن کسی که مظلوم کشته شده، برای ولیش سلطه (حق قصاص) قرار دادیم؛ اما در قتل اسراف نکند، چرا که او مورد حمایت است».

در تأویل این آیه شریفه به امام حسین علیه السلام و امام مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف شش روایت وارد شده است.(۲) یکی از آن روایت ها این است:

سلّام بن مستنیر می گوید: امام محمد باقر علیه السلام درباره آیه (وَمَنْ قُتِلَ مَظْلُوماً) فرمود:

«او حسین بن علی علیه السلام است که مظلوم کشته شد و ما اولیای او هستیم. و قائم ما چون قیام کند، در طلب انتقام خون امام حسین علیه السلام برآید؛ پس می کشد تا جایی که گفته می شود اسراف در قتل کرده است. مقتول، حسین علیه السلام و ولی او قائم عجل الله تعالی فرجه الشریف است. و اسراف در قتل این است که غیر قاتل او کشته شود. او منصور است؛ زیرا از دنیا نمی گذرد تا این که یاری شود به مردی از خاندان پیامبر خدا که

۱- سوره اسراء، آیه ۳۳.

۲- معجم احادیث الامام المهدی علیه السلام، ج۵، ص۲۲۷.

زمین را پر از قسط و عدل کند، همچنان که پر از جور و ظلم شده باشد».(1)

قندوزی حنفی نیز می گوید: «از امام علی الرضا فرزند موسی الکاظم (رضی الله عنهما) رسیده که آن حضرت فرمود: آیه (وَمَنْ قُتِلَ مَظْلُوماً) درباره حسین و مهدی علیهما السلام نازل شده است»(2).

دو: همراه با روایات

اشاره

با توجه به احادیث، رابطه ای دقیق و عمیق بین عاشورا و انتظار نمایان می شود، درک حقیقت عاشورا و انتظار بدون یاری از یکدیگر، بی مایه و بدون هویت است، حضرت

۱- تفسیر عیاشی، ج ۲، ص ۲۹۰: «عن سلام بن المستنیر عن ابی جعفر علیه السلام فی قوله: «و من قتل مظلوما فقد جعلنا لولیّه سلطانا فلا یسرف فی القتل انه کان منصورا» قال: هو الحسین بن علی علیه السلام قتل مظلوما و نحن اولیاؤه، و القائم منّا اذا قام طلب بثار الحسین، فیقتل حتی یقال قد اسرف فی القتل، و قال: المقتول الحسین علیه السلام و ولیه القائم، و الاسراف فی القتل ان یقتل غیر قاتله انه کان منصورا، فانه لا یذهب من الدنیا حتی ینتصر برجل من آل رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم یملأ الارض قسطا و عدلا کما ملئت جورا و ظلما». (البرهان، ج۲، ص ۴۱۹؛ بحارالانوار، ج ۴۴، ص ۲۱۸؛ اثبات الهداه، ج ۷، ص ۱۰۲؛ معجم احادیث الامام المهدی، ج۵، ص۲۲۷)

۲- ینابیع الموده، ص ۵۹۰.

مهـدی عجل الله تعالی فرجه الشـریف فرزنـد و وارث امام حسـین علیه السـلام است و قیامی که برای آزادی جهان صورت می پذیرد بدون در نظر گرفتن فرهنگ و نهضت نینوا نافرجام است.

شیعه رمز بقا، تلاش و حرکت خود را «کربلا» و سرّ پایداری و ماندگاری را «ظهور» می داند. در هر جای جهان اندیشه و تفکر شیعه حاکم باشد، سازش و سـکوت بی معنا خواهد بود. شیعه با ظلم و تن دادن به آن بیگانه است. زیرا همواره شعار «کل یوم عاشورا و کل أرض کربلا» با جان او آمیخته است. همه ساله با فرا رسیدن محرّم و اقامه عزا برای سالار شهیدان و تبیین معارف عاشورا جان تازه در کالبد شیعه دمیده می شود.

از سوی دیگر وقتی حرکت و نهضتی بـا یـاد امام حسـین علیه السـلام اقامه می شود با یاد فرزنـدش امام مهـدی عجل الله تعالی فرجه الشـریف بیمه و پیموده می شود. شـیعیان در عصـر غیبت خود را موظف به زمینه سازی برای «ظهور» می داننـد و محرّم و صفر ماه فرهنگ سازی و زمان الهام پذیری برای همین مسئله است.

ص:۱۹

این مسئله از دید و نگاه دشمنان درجه یک اسلام؛ یعنی صهیونیزم نیز مخفی نمانده است. آنها با حضور چهارصد اندیشمند خود همایشی را در «تل آویو» تشکیل دادند و به این نتیجه رسیدند که شیعه دو نگاه دارد: نگاه سرخ و نگاه سبز؛ عاشورا نگاه سرخ الهام بخش و ظهور نگاه سبز تداوم و استمرار است. شیعه با الگو قرار دادن امام حسین علیه السلام زندگی با ظلم را ذلّت دانسته، لذا مانند آتشفشان همیشه فعّال در هیچ جای جهان با ظلم نمی سازد و بعد از قیام، حرکتش را زمینه ساز ظهور می داند و از هیچ قدرت و تهدیدی هراس ندارد.(۱) لذا به گوشه ای از پیوند این دو جریان گذشته و آینده اشاراتی می شود.

۱. امام مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف فرزند امام حسین علیه السلام

در بیش از سیصد روایت، وارد شده که امام مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف نهمین فرزند امام حسین علیه السلام است و در

۱- مجموعه مقالات کنفرانس بین المللی تل آویو ترجمه و با عنوان «تشیع مقاومت وانقلاب» چاپ شده است و در کتابخانه پژوهشکده مهدویت موجود است. همچنین ر.ک. تهاجم و تفاوت فرهنگی، دکتر حسن بلخاری.

بیشتر احادیثی که از وجود مقدّس رسول اکرم صلی الله علیه و آله و سلم درباره حضرت ولی عصر عجل الله تعالی فرجه الشریف آمده، به آن حضرت به عناوینی چون: «از تبار پسرم حسین» و «از نسل این پسرم»، «نهمین فرزند پسرم حسین» معرفی شده است.(۱) که مجموع روایات پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم در این زمینه یکصد و هشتاد و پنج حدیث می باشد.(۲)

در این جا چند روایت از قول امام حسین علیه السلام نقل می شود:

مردی از طایفه هَمْدان می گوید:

«سمعت الحسین بن علی بن ابی طالب علیهما السلام یقول: قائم هذه الامه هو التاسع من ولدی و هو صاحب الغیبه و هو الذی یقسُّم میراثُه و هو حی؛(۳) از امام حسین بن علی علیهما السلام شنیدم که می فرمود: قائم این امت نهمین از فرزندان من است و او صاحب غیبت است، و او کسی است که میراثش را در حیاتش تقسیم می کنند».

امام حسین علیه السلام می فرماید:

«کان رسول الله یقول فی بشری بی، یا حسین! انت السید ابن السید، ابوالساده تسعه من ولدک ائمه ابرار امناء معصومون و التاسع مهدّیهم قائمهم. انت

ص:۲۱

۱- یاد مهدی، ص ۱۶ و ص ۱۳۲.

۲- منتخب الاثر، ص ۲۵۴.

۳- کمال الدین، ج ۱، ص ۳۱۷؛ اثبات الهداه، ج ۶، ص ۳۹۷؛ بحارالانوار، ج ۵۱، ص ۱۳۴.

الامام بن الامام، ابوالائمه تسعه من صلبک ائمه ابرار و التاسع مهدیهم یملأ الدنیا قسطا و عدلا، یقوم فی آخرالزمان کما قمت فی اوله؛[(۱)](#)رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم در بشارتی به من فرمود: ای حسین! تو سید پسر و پدر ساداتی، و «نُه» فرزند از تو، امامان ابرار و امین و معصوم اند، و نهمین آنان مهدی قائم عجل الله تعالی فرجه الشریف است. تو امام پسر امام و پدر ائمه هستی و نُه فرزند از پشت تو ائمه ابرارند و نهمین آنان، مهدی است که دنیا را در آخر الزمان، پر از عدل و قسط می کند...».

این اتحاد و پیوند در حسب و نسب و ابوت و بنوت گویای این حقیقت است که حضرت مهدی علیه السلام فرزند سالار شهیدان علیه السلام است[(۲)](#) و وارث اوست. راه و منطق هر دو، یکی است. امام حسین علیه السلام به خوبی می دانست که از نسل او کسی خواهد آمد که جهان را گلستان و پر از عدل و نیکی خواهد کرد، زیرا بارها این

۱- کفایه الاثر، ص ۱۶۷؛ بحارالأنوار، ج۳۶، ص۳۴۴.

۲- در برخی از روایات، امام مهدی علیه السلام را فرزند امام حسن مجتبی علیه السلام معرفی نموده است که هفت پاسخ محکم و مستدل به آنها داده شده است. ر.ک: در انتظار ققنوس، ص۱۰۵. ضمن آن که می توان گفت: امام مهدی از ناحیه پدر حسینی است و از ناحیه مادر حسنی است، زیرا همسر امام سجاد علیه السلام دختر امام مجتبی علیه السلام و امامان بعدی هم فرزند امام حسین علیه السلام و هم فرزند امام حسن علیه السلام هستند.

مسئله به او یادآوری شده بود.

در روایتی نسبتاً طولانی امام علی علیه السلام به فرزندش امام حسین علیه السلام فرموده بود:

«... یظهر امیر الامره، و قاتل الکفره، السلطان المأمول تحیر فی غیبته العقول و هو التاسع من ولدک یا حسین، یظهر بین الرکنین یظهر علی الثقلین و لا یترک فی الارض الادنین، طوبی للمؤمنین الذین ادرکوا زمانه و لحقوا اوانه، و شهدوا ایامه، و لاقوا اقوامه؛(۱) امیر بزرگان و کشنده کافران، سلطانی که آرزوی او را دارند و عقل ها در زمان غیبتش سرگردان می شود. نهمین فرزند تو ای حسین علیه السلام است. او بین رکن و مقام بر همه جای زمین و همه انسان ها و جنّیان ظاهر می شود. خوشا به افراد مؤمنی که زمان او را درک کنند و ملحق به او شوند و شاهد حکومت و ملاقات کننده یارانش باشد».

۲. نسب حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف از زبان امام حسین علیه السلام

در بیش از صد و نود روایت یوسف زهرا علیها السلام فرزند حضرت فاطمه علیها السلام معرفی شده که

۱- منتخب الاثر، ف۶، ب۱۰، ح۲، ص۵۷۸. در روایت دیگری امام علی علیه السلام به فرزندش امام حسین علیه السلام می فرماید: «التاسع من ولدک یا حسین هو القائم بالحق و المظهر للدین، و الباسط للعدل؛ نهمین فرزند تو ای حسین! قائم به حق و ظاهر کننده دین و گسترده کننده عدالت است»، کمال الدین، ج۱، ص۳۰۴، ب۲۶، ح۱۶؛ معجم احادیث الامام المهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف، ج۳، ص۶۶.

بخشی از این احادیث از زبان مبارک امام حسین علیه السلام بیان شده است.(۱)

سالار شـهیدان، فرزندش امام مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف را به این جهت فرزند حضرت فاطمه علیها السلام می خواند که اصالت و اهمیت زمان امامت تا آخرین نفر از این سلسله فهمیده شود. آن حضرت فرمود:

از رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم شنیدم که فرمودند:

«المهدی من ولد فاطمه؛(۲) مهدی از فرزندان فاطمه است».

در روایت دیگری امام حسین علیه السلام می فرماید:

«پیامبر صـلی الله علیه و آله و سـلم به فاطمه زهرا علیها السـلام فرمود: «اِبشـری یا فاطمه! المهدی منک؛ ای فاطمه! بشارت بر تو باد، که مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف از فرزندان توست».(۳)

بنابراین افرادی که در طول تاریخ ادعای مهدویت داشته اند، و از فرزندان حضـرت زهرا نبوده اند علیها السـلام افرادی فرصت طلب و دروغین هستند.

۱- منتخب الاثر، ص۲۴۷، ب۶.

۲- کنوز الحقائق، (چاپ شده در حاشیه جامع الصغیر) ج۱، ص۱۶۱. (به نقل از مهدی موعود، ج ۱، ص ۱۶۱).

۳- معجم احادیث الامام المهدی علیه السلام، ج۱، ص۱۴۴.

۳. القاب امام مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف از زبان امام حسین علیه السلام

امـام زمـان علیه السـلام القـاب مبارکی دارنـد که بعضـی از آن ها، مسـتقیماً با «عاشورا» در ارتباط است و بعضـی از لقب های مقدّس آن حضرت، بر زبان جد بزرگوارشان علیه السلام جاری شده است.

عیسی الخشاب می گوید: از محضر امام حسین علیه السلام سؤال کردند: آیا شما صاحب این امر هستید؟

فرمود: «لا و لکن صاحبُ الامر الطرید الشرید الموتور بابیه، المکنّی بعمّه، یضع السیف علی عاتقه ثمانیه اشهر؛(۱) نه من نیستم، بلکه صاحب این امر کسی است که از میان مردم کناره گیری می کند و خون پدرش بر زمین می ماند و کنیه او کنیه عمویش خواهد بود. آن گاه شمشیر برمی دارد و هشت ماه تمام شمشیر بر زمین نمی گذارد».

«طرید» و «شـرید» ـ که هر دو به یک معنا است ـ از القاب حضرت ولی عصر عجل الله تعالی فرجه الشریف به شمار می آید. این دو عبارت در زبان امامان معصوم علیهم السلام نیز به کار رفته و معنای آن کنار

۱- کمال الدین، ج ۱، ص ۳۱۸، ب ۳۰، ح۵؛ اثبات الهداه، ج ۶، ص ۳۹۷؛ بحارالانوار، ج ۵۱، ص ۱۳۳.

زده و رانده شده است. حاجی نوری رحمه الله در معنای «شرید» می گوید:

«رانده شده از مردمی که آن حضرت را نشناختند و قدر وجود نعمت او را ندانستند و در مقام شکرگزاری و مقام حقش برنیامدند؛ بلکه پس از این که از دست یافتن بر او ناامید شدند، به قتل و قمح ذرّیه طاهره ایشان پرداختند و به کمک زبان و قلم، سعی بر بیرون راندن نام و یاد او، از قلوب و اذهان مردم کردند».(۱)

علامه مجلسی رحمه الله درباره این حدیث می فرماید:

«الموتور بابیه»؛ یعنی، کسی که پدرش را کشته اند و طلب خونش را نکرده اند. مراد از «والد»، امام حسن عسکری علیه السلام، یا امام حسین علیه السلام و یا جنس والد است که شامل همه ائمه علیهم السلام می شود، و «مکنی بعمه» شاید کنیه برخی از عموهای حضرت، ابوالقاسم باشد، یا این که امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف کنیه اش ابوجعفر، ابی الحسن و یا ابی محمد باشد. بعید نیست علت تصریح نکردن به اسم حضرت و آوردن کنیه، به جهت خوف از عموی حضرت باشد. و قول وسط، ظاهرتر است».(۲)

این روایت امام حسین علیه السلام ما را متوجه غربت امام عصر علیه السلام می نماید. در متون

۱- نجم الثاقب، ص ۷۸.

۲- بحارالانوار، ج ۵۱، ص ۳۷.

اسلامی تعابیر عجیب و تکان دهنده ای راجع به غربت و مظلومیت امام زمان علیه السلام وجود دارد. امیرمؤمنان حضرت علی علیه السلام به اصبغ بن نباته می فرماید:

«صاحب هذا الامر الشّرید الطّرید الفرید الوحید؛(۱) عهده دار این امر (حضرت مهدی علیه السلام) همان رانده آواره یکه و تنهاست».

دوران غیبت، زمان غربت، مظلومیت، صبر و انتظار امام است. بیش از هزار سال غم های عالم را یک تنه به دوش می کشد. در زیارت حضرت مهدی علیه السلام عرضه داشته ایم:

«السلام علیک ایها الامام الفرید؛(۲) سلام بر تو ای امام تنها».

امام موسی بن جعفر در روایت مشابهی به روایت امام حسین علیه السلام در این رابطه می فرماید:

«... هو الطّریدُ الوحیدُ الغریبُ الغائبُ عن اهله الموتور بابیه؛(۳) او (حضرت مهدی علیه السلام) آن غریب تنهای دور از وطن غایب از دیدگان کسان خویش است که هنوز انتقام خون پدرش گرفته نشده است».

۱- بحارالأنوار، ج۵۱، ص ۱۲۰.

۲- زیارت سرداب مقدس، صحیفه مهدیه، ص۶۱۹.

۳- کمال الدین، ج۲، ص ۳۶۱، ب۳۴، ح۴.

سخن از غربت مهدی زهراست

سخن از بی وفایی من و ماست

غم مهدی غمی جان کاه باشد

از آن کمتر کسی آگاه باشد

شکیبایی از او شرمنده گشته

ز غم جان و دلش آکنده گشته

از او مظلوم تر در این جهان کیست

ز کنه غربتش کس باخبر نیست

به غیبت سوز و اشک و آه دارد

چو جدّ خویش سر در چاه دارد

تو گویی خار در چشمش نشسته

دلش از غفلت شیعه شکسته

غریب و یکه و تنهاست مهدی

کجا شد شیعیان پس رسم مردی؟

چرا با توجه به فرمایش امام حسین علیه السلام قدمی برای زدودن غربت و تنهایی ولی عصر علیه السلام برنمی داریم؟(۱)

۴. توصیف امام حسین علیه السلام از زبان امام مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف

امام زمان علیه السلام درباره اوصاف، ویژگی ها و سیرت جدّ بزرگوارشان در زیارت ناحیه

۱- برای اطلاع از غربت و راه کارهای زدودن آن ر.ک. ۱۲ قرن غربت، دکتر علی هراتیان.

مقدّسه(۱) کلام هایی عمیق و بلند دارد. یکی از آن فرازها این جمله است:

کنت ربیع الایتام و عصمه الانام و عزّ الاسلام و معدن الاحکام و حلیف الانعام سالکاً طرائق جدک و ابیک... ؛ تو بهار یتیمان و ملجأ و پناهگاه مردم و عزّت اسلام و کانون احکام و هم پیمان بخشش ها و نیکوکاری، رهرو راه جدّت و پدرت بودی. برای اسلام و مسلمین مهربان و یاور حق و صبور و بردبار در هنگام بلا و محافظ دین و نگهبان آن بودی».

در ادامه حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف، امام حسین علیه السلام را این گونه توصیف فرموده است:

«کنت للرسول ولداً و للقرآن سندا و للامّه عضُدا و فی الطاعه مجتهدا حافظا للعهد و المیثاق ناکبا عن سبُل الفسّاق تتأوّه تأوّه المجهود طویل الرکوع و السجود زاهداً فی الدنیا زهدالرّاحل عنها ناظراً بعین المستوحشین منها؛(۲) تو ای حسین، برای «رسول خدا» فرزند و برای «قرآن» سند و برای «امت»، بازویی بودی. در طاعت خدا تلاشگر و نسبت به عهد و پیمان، حافظ و مراقب بودی. از راه فاسقان

۱- این زیارت از طریق یکی از نائبان خاص امام زمان علیه السلام به دست برخی از اساتید شیخ مفید و سپس به شیخ مفید و سید مرتضی و ابن مشهدی رسیده است، لذا دارای اعتبار ویژه می باشد. ضمن آن که مضامین آن هم سو با روایات است. برای اطلاع بیشتر ر.ک. همره نور، هدایت الله طالقانی.

۲- بحارالانوار، ج ۱۰۱، ص ۲۳۹، ح ۳۸.

سر برمی تافتی. آه می کشـیدی؛ آه آدمی که به رنج و زحمت افتاده است. رکوع و سجود تو طولانی بود. زاهد و پارسای دنیا بودی؛ زهد و اعراض کسی که از دنیا رخت برکشیده است و با دیده وحشت زده بدان نگاه می کردی».

در این عبارت، بسیار جالب و جامع، جدّ بزرگوار خود امام حسین علیه السلام را با ده عنوان وصف کرده است:

امام حسین علیه السلام فرزند رسول خدا است؛

او سـند و پشـتوانه قرآن است؛ هر آنچه در قرآن، در قالب الفاظ است، در وجود مطهّر امام حسین علیه السلام رؤیت و مشاهده می شود؛

توان اسلام، امامت است و امام حسین علیه السلام بازوی پرتوان امّت و دین اسلام در همه اعصار است؛

در راه اطـاعت پروردگـار، سـخت کوش و تلاشـگر بود. عبـادت آن حضـرت (نمـاز و دعا، خصوصاً دعای عرفه) مایه اعجاب است.

آن بزرگوار، نگه دار عهد و میثاق است و با خدا و خلق او در عهد و پیمان، استوار و ثابت و با وفا است؛

ص:۳۰

آن حضرت از راه و روش فاسقان روی گردان بود و از راه مسامحه و مداهنه وارد نمی شد؛

آه امام حسین علیه السلام دردمندانه بود؛ مانند کسی که بار سنگینی از غصّه در دل دارد و درد سینه اش جراحتی التیام ناپذیر است؛

آن حضرت رکوع ها و سجده های طولانی داشت. که نمونه های آن در تاریخ ثبت و درج شده است؛

سیدالشهدا علیه السلام، نسبت به دنیا زاهد و بی علاقه بود. و زهد با عمل این خاندان معنا می گیرد؛

نظر او به دنیا، نظر وحشت زدگان بود و آنجایی که نظر دیگران به دنیا نظر عاشقانه بود، نظر آن حضرت به دنیا، مانند انسان وحشت زده بود.(۱)

صاحب مقام امامت و ولایت این عصر عجل الله تعالی فرجه الشریف امام سوم علیه السلام را برای ما این گونه معرفی می فرماید. لذا این بیان علاوه بر شناخت حقیقت امام حسین علیه السلام بدون کم و کاست و غلو

۱- بررسی مقایسه ای بین حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف و امام حسین علیه السلام، ص ۴۰.

به ما می فهماند که عاشقان امامت نیز این گونه باید باشند.

۵. قائم و عاشورا

«قـائم» از القاب مشـهور حضـرت حجت عجل الله تعالی فرجه الشـریف است که در بیشتر روایات شـیعه وارد شـده و شـیعیان با شنیدن آن به احترام حضرت علیه السلام و اعلان آمادگی قیام می کنند.

ابوحمزه ثمالی می گویـد: به امام محمـد باقر علیه السـلام عرض کردم: ای فرزند پیامبر! آیا شـما همه قائم نیستید و حق را به پا نمی دارید؟ پس چرا تنها ولی عصر را قائم می خوانند؟ فرمود:

«لمّا قتل جدّی الحسـین ضجّت الملائکه بالبکاء و النحیب و قالوا الهنا أتصفح عمن قتل صفوتک و ابن صفوتک و خیرتک من خلقـک؟ ... فـاوحی الله الیهم قرّوا ملائکتی فوعزّتی و جلالی لانتقمنّ منهم و لو بعـد حین... ثم کشف لهم عن الائمه من ولد الحسـین فسرّت الملائکه بذلک و رأوا احدهم قائماً یصـلی، فقال سبحانه: بهذا القائم انتقم منهم؛ چون جدّم حسین علیه السلام کشـته شـد، فرشـتگان صـدا به گریه و نـاله بلنـد نموده و عرض کردنـد: پروردگارا! آیا قاتلان بهترین بنـدگانت و زاده اشـرف برگزیدگانت را به حال خود وامی گذاری؟ خداوند به آنها وحی

ص:۳۲

فرستاد: ای فرشتگان من! آرام گیرید. به عزّت و جلالم سوگند، از آنان انتقام خواهم گرفت؛ هر چند بعد از گذشت زمان ها باشد. آن گاه پروردگار عالم پرده از جلو دیدگان آنان کنار زد و امامان از فرزندان امام حسین علیه السلام را یکی پس از دیگری به آنها نشان داد. فرشتگان از این منظره، مسرور و شادمان گردیدند و دیدند که یکی از آن بزرگواران، ایستاده مشغول نماز است.خداوند فرمود: با این قائم (شخص ایستاده) از آنان (قاتلان حسین علیه السلام) انتقام خواهم گرفت».(۱)

محمد بن حمران می گوید: امام صادق علیه السلام فرمود:

چون جریان شهادت امام حسین علیه السلام واقع شد، فرشتگان به درگاه الهی نالیدند و خروش برآورده، به خداوند عرض کردند: بار خدایا! آیا با حسین علیه السلام که انتخاب شده تو و فرزند پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم تو است اینچنین رفتار می شود؟! خداوند شبح و سایه قائم علیه السلام را در برابر آنان در حالت ایستاده مجسم کرد و فرمود: با این (قائم) از ستم کنندگان به حسین انتقام خواهم گرفت.(۲)

۱- دلائل الامامه، ص ۲۳۹؛ بحارالأنوار، ج۴۵، ص۲۲۱.

۲- دلائل الامامه، ص۴۵۲؛ علل الشرایع، ج۱، ص۱۶۰، ب۱۲۹، ح۱؛ منتخب الاثر، ص۲۹۸، ف۲، ب۳۷، ح۱؛ امالی شیخ طوسی، ج ۲، ص ۲۳۳؛ معجم احادیث الامام المهدی علیه السلام، ج۳، ص۳۱۰.

۶. غیبت حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف، از نگاه امام حسین علیه السلام

درباره غیبت آخرین پیشوای برحق احادیث تابناکی وجود دارد، برخی از این روایات از ناحیه امام سوم است. امام حسین علیه السلام درباره غیبت امام زمان علیه السلام می فرماید:

«لصاحب هذا الامر غیبتان، احدهما تطول حتی یقول بعضهم: مات و بعضهم قتل و بعضهم ذهب و لا یطّلع علی موضعه احد من ولی و لا غیره الا المولی الذی یلی امره؛(۱) برای صاحب این امر دو غیبت است که یکی از آنها آن قدر به طول می انجامد که گروهی می گویند: (مهدی) مرده و برخی گویند: کشته شده و بعضی گویند: رفته است. احدی از دوستان و غیره، از اقامتگاه او آگاه نمی شود، جز خدمت گذاری که متصدی امور اوست».

هم چنین می فرماید:

«... له غیبه یرتدّ فیها اقوام و یثبت علی الدین فیها آخرون، فیؤذَوْن و یقال لهم: (متی هذا الوعد ان کنتم صادقین.) اما ان الصابر فی غیبته علی الاذی و التکذیب بمنزله المجاهد بالسیف بین یدی رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم ؛ (۲) برای او غیبتی است که گروه هایی در آن از دین برمی گردند و

۱- غیبت نعمانی، ص۱۷۱، ب۱۰، ح۵؛ عقدالدرر، ص ۱۳۴.

۲- کمال الدین، ج ۱، ص ۳۱۷، ب۳۰، ح۳؛ عیون الاخبار، ج ۱، ص ۱۸؛ بحارالانوار، ج ۵۱، ص ۱۳۳؛ معجم احادیث الامام المهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف، ج۳، ص۱۸۴.

گروه هایی دیگر بر آیین خود استوار می مانند و در این راه آزارها می بینند. به آنان گفته می شود: این وعده کی واقع خواهد شد، اگر راستگو هستید؟ آنان که بر این آزارها و تکذیب ها صبر کنند، همانند کسی اند که شمشیر به دست گرفته و در پیشاپیش رسول اکرم صلی الله علیه و آله و سلم جهاد می کند».

با توجه به این حدیث شریف، مشخص می شود که آسیب های سختی در این زمان متوجه مسلمانان و شیعیان است که بارزترین آنان، بی دینی و بد دینی است. اما اگر کسی دینش را در این شرایط سخت حفظ کند، اجر و پاداش مهمی مانند مجاهدان زمان پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم دارد.

۷. بشارت ظهور از زبان امام حسین علیه السلام

بشارت به ظهور امام عصر عجل الله تعالی فرجه الشریف حقیقتی شعف انگیز است که از سوی امامان معصوم علیهم السلام نوید آن داده شده است. سالار شهیدان در این زمینه می فرماید:

«منّا اثنی عشر مهدیاً، اوّلهم امیرالمؤمنین علی بن ابی طالب و آخرهم التاسع من ولدی و هو الامام القائم بالحق یحیی الله به الارض بعد موتها و یظهر به دین الحق علی الدین کلّه و لو کره المشرکون...؛ دوازده مهدی از ما است که نخستین آنان علی بن ابی

طالب و آخرین آنان نهمین فرزند من است که او امام قائم به حق است، خداوند زمین مرده را به وسیله او زنده می کند و دین حق را بر تمام ادیان پیروز می گرداند...».(۱)

عبدالله بن عمر می گوید:

«سمعت الحسین بن علی علیه السلام یقول: لو لم یبق من الدنیا الا یوم واحد لَطَوَّلَ الله عزّوجلّ ذلک الیوم حتی یخرج رجل من ولدی فیملاها عدلا و قسطا کما ملئت جورا و ظلما، کذلک سمعتُ رسول الله یقول؛(۲) از حسین بن علی علیه السلام شنیدم که می فرمود: اگر از عمر دنیا جز یک روز باقی نمانده باشد، خداوند آن روز را به قدری طولانی فرماید تا آنکه مردی از فرزندان من خروج نماید و زمین را پر از عدل و داد نماید، همچنانکه پر از ظلم و جور شده باشد، من از رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم این چنین شنیدم».

این مژده ها در طول تاریخ همواره بارقه امیدی برای عاشقان و شیفتگان مکتب اهل بیت علیهم السلام بوده و سبب حیات، رشد، بالندگی، حرکت و تلاش شده است.

ص:۳۶

۱- کمال الدین، ۱، ص ۳۱۷؛ عیون اخبار الرضا علیه السلام، ج ۱، ص ۱۸؛ بحارالانوار، ج ۵۱، ص ۱۳۳.

۲- کمال الدین، ج ۱، ص ۳۱۷، ب ۳۰، ح۴؛ معجم احادیث الامام المهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف، ج۱، ص۱۵۷.

۸. عصر غیبت در کلام امام حسین علیه السلام

همه معصومین علیه السلام برای ویژگی ها، وظایف و شرایط این زمان سخنانی بیان فرموده اند؛ زینت دوش پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم امام حسین علیه السلام هم می فرمایند:

«... التاسع من ولدی و هو القائم بالحق، یحیی الله به الارض بعد موتها و یظهر به دین الحق علی الدین کلّه و لو کره المشرکون، له غیبه یرتد فیها اقوامٌ و یثبتُ فیها علی الدین آخرون، فیؤذون یقال لهم: (مَتَى هَذَا الْوَعْدُ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ)؛ اما انّ الصابر فی غیبه علی الاذی و التکذیب بمنزله المجاهد بالسیف بین یدی رسول الله»(۱)؛ نهمین از فرزند من، امام قائم به حق است و خدای متعال زمین را به واسطه او پس از مرگ زمین، زنده می کند و دین حق را به دست او بر همه ادیان چیره نماید گر چه مشرکان را ناخوش آید و او را غیبتی است که اقوامی در آن از دین برمی گردند وعده ای ثابت و پابرجا مانند واذیت شوند. به آنها گفته می شود: اگر راست می گویید، این وعده (ظهور) چه وقت عملی می شود؟ بدانید کسی که در دوران غیبت بر آزار و تکذیب صابر باشد مانند مجاهدی است که با شمشیر پیش روی رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم مجاهده کرده است».

ص:۳۷

۱- کمال الدین، ج۱، ص۳۱۷، ب۳۰، ح۳؛ معجم احادیث الامام المهدی، ج۵، ص ۱۴۰.

در این روایت شریف، وظیفه همگان برای زمینه سازی ظهور به خوبی نمایان است. یکی از وظایف شیعیان در این زمان صبر مثبت است(۱)؛ یعنی حضور در اجتماع و مجاهدت برای ظهور و تحمل ناملایمات و سایر محنت ها؛ هر کس این گونه باشد مانند مجاهدان عصر نبوی پاداش دارد. و روشن است که نشستن درون خانه و منتظر بودن و با هیچ کاری، کار نداشتن نمی تواند مجاهدت داشته باشد. لذا برای تطبیق و تساوی در قانون عمل و جزا، صبر در این روایت به معنای تلاش و حرکت و دوری از عجله کردن ناشیانه است.(۲)

۹. شباهت های امام مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف در کلام امام حسین علیه السلام

آخرین خلیفه پروردگار شباهت های بسیاری با تمام انبیاء و اولیاء گرامی در طول تاریخ دارد. امام حسین علیه السلام در این رابطه می فرماید:

«فی التاسع من ولدی سنه من یوسف علیه السلام و سنه من موسی بن عمران علیه السلام و هو قائماً اهل البیت یصلح الله

۱- مکیال المکارم، ج۲، ص۲۸۴.

۲- ر.ک: کرانه کرامت، ص۸۴.

تبارك و تعالی أمرهُ فی لیله واحـده؛(۱) در نهمین فرزند من سـنتی از یوسف(۲) و سـنتی از موسـی بن عمران است، او قائم ما اهل بیت است و خدای تعالی امر او را در یک شب اصلاح می فرماید.

این روایت شـریف می فهمانـد که امر حکومت امـام زمـان ناگهـانی است، لـذا هر صـبح و شـام بایـد آن را نزدیـک دانست و انتظـارش را کشـید؛ عاشـقان اهـل بیت علیه السـلام و منتظران ظهور، فرج امـام مهـدی عجل الله تعالی فرجه الشـریف را بسـیار نزدیک به خود می دانند (اِنَّهُمْ یرَوْنَهُ بَعِیداًوَنَرَاهُ قَرِیباً).

۱۰. دلدادگی حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف به امام حسین علیه السلام

خدمت در محضـر امام حسـین علیه السـلام و توفیق یاری حضرت و شمشیر زدن در رکاب او، بزرگترین توفیقات الهی بود که نصـیب عده ای از خواص عصـر امام حسـین علیه السـلام شد. همچنان که فراهم نمودن شـرایط و مقدمات ظهور حضـرت ولی عصر عجل الله تعالی فرجه الشریف و توفیق جنگیدن در رکاب آن بزرگوار، از دیگر موهبت های

۱- کمال الدین، ج۱، ص۳۱۷، ب۳، ح۱؛ بحارالانوار، ج۵۱، ص۱۳۲؛ معجم احادیث الامام المهدی، ج۱۳، ص۱۷۹.
۲- برای اطلاـع از شـباهت حضـرت یوسف علیه السـلام بـا حضـرت مهـدی عجل الله تعالی فرجه الشـریف ر.ك: یوسف زهرا علیهما السلام، نصرت الله آیتی.

الهی است که نصیب عده ای از خواص می شود. در عظمت و شرافت خدمت گذاری، نصرت به آن آستان بلند، همین بس که امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف نیز عاشق جدّ بزرگوار خود و مشتاق خدمت به او است. آن حضرت در زیارت ناحیه مقدّسه(۱) می فرماید:

«و لئن اخرتنی الدهور و عاقنی(۲) عن نصرك المقدور لأُندّبنّك صباحاً و مساءً و لأبكینّ لك (علیك) بدل الدموع دماً؛ اگر روزگار مرا به تأخیر انداخت و مقدّرات از یاری و نصرت تو در روز عاشورا باز داشت، هر آینه من صبح و شام بر تو ندبه می کنم و به جای قطرات اشک، بر تو خون می گریم».

آری، یاری امام مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف، عبادتی بزرگ است، چرا که در حقیقت خدمت به تمام پیامبران و اوصیا و امامان معصوم علیهم السلام می باشد؛ زیرا او آخرین حجت الهی است و اراده خداوند بر آن تعلق یافته که زحمات طاقت فرسای همه پیامبران را، به دست با کفایت آخرین حجت خود به ثمر رساند. اگر

۱- درباره این زیارت، مقاله ای از همین قلم در کتاب نینوا و انتظار تأملی نو، ص۲۳۶ ذکر گردیده است.
۲- در بعضی از نسخ عافنی آمده است.

نهضت جهانی آن ولی الله اعظم عجل الله تعالی فرجه الشریف، از برنامه جهانی خلقت حذف شود، برنامه همه پیامبران عقیم گشته و هدف نهایی فرستادن رسولان و تشریع ادیان ضایع و تباه می شود.(۱)

خدمت به امام عصر علیه السلام، مطلوب امام صادق علیه السلام نیز بوده است. «خلّاد بن قصّار می گوید: از امام صادق علیه السلام پرسیدند: آیا قائم متولد شده است؟ فرمود:

«لا و لو ادرکته لخدمته ایام حیاتی؛ نه متولد نشده ولی اگر من او را درک می کردم، همه عمر را با خدمت گزاری او سپری می کردم».(۲)

هنگامی که امام معصوم علیه السلام در حق حضرت بقیه الله عجل الله تعالی فرجه الشریف چنین تعبیری به کار می برد؛ مقام رفیع یاران آن حضرت و ارزش خدمت به آیین «انتظار» روشن می شود.

لازم به ذکر است در برخی از کتاب ها و منابع(۳) این روایت از زبان امام حسین علیه السلام نسبت به امام مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف نیز نقل شده است که صحیح به نظر نمی رسد. و این اشتباه به خاطر آن است

۱- یاد مهدی، ص ۱۹۹.

۲- بحارالانوار، ج ۵۱، ص ۱۴۸.

۳- موسوعه کلمات امام حسین، ص ۶۶۰.

که صاحب «عقدالدرر» گمان کرده است که منظور از ابی عبدالله علیه السلام امام حسین علیه السلام است. ایشان که یکی از علمای اهل سنت است، به جهت آشنا نبودن با فرهنگ روایات شیعه، روایاتی که از «ابا عبدالله علیه السلام » نقل شده گمان کرده است منظور امام حسین علیه السلام است در حالی که در فرهنگ روایات ما منظور از «ابا عبدالله» امام جعفر صادق علیه السلام است مثلاً: ایشان چند روایت درباره علائم ظهور حضرت مهدی از زبان امام حسین علیه السلام نقل می کند.(۱) در حالی که این روایات را صادق آل محمد صلی الله علیه و آله و سلم بیان فرموده است.

۱۱. عاشورا روز ظهور

درباره روز قیام و ظهور حضرت، روایات مختلفی وارد شده است که در آنها، روز نوروز، عاشورا، شنبه و یا جمعه، روز ظهور معرفی شده است.

البته از آن جایی که نوروز، طبق سال

ص:۴۲

۱- عقد الدرر، ص۵۱، ۱۰۶، ۱۱۱ در کتاب موسوعه الکلمات الامام الحسین علیه السلام، ص۶۶۱ نیز این اشتباه تکرار شده است و این مسئله بسیار جای تعجب دارد در حالی که برخی محققان این مسئله را ذکر کرده اند. ر.ک: معجم احادیث الامام مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف، ج۴، ص۳۷، ۵۹.

شمسی و عاشورا، بر اساس سال قمری محاسبه می شود، یکی شدن این دو روز امکان پذیر است و هم زمانی این دو روز با جمعه یا شنبه نیز ممکن است.

اما روایاتی که روز ظهور را، دو روز از هفته بیان کرده، قابل توجیه است؛ یعنی، در صورت صحیح بودن سند این روایات، احادیث روز جمعه به روز «ظهور» و روایات روز شنبه به روز «استقرار و تثبیت قیام حضرت و نابودی مخالفان» تفسیر می شود. البته روایات روز شنبه، از نظر سند مورد تأمّل و بررسی است؛ ولی قیام روایات روز جمعه از این نظر ایرادی ندارد.(۱) اما آنچه مهم است، این که قیام حضرت ولی عصر عجل الله تعالی فرجه الشریف، مصادف با روز شهادت سیدالشهداء علیه السلام است و این مطلب ما را به ارتباط ویژه صاحبان این دو قیام رهنمون می سازد.

امام محمد باقر علیه السلام فرموده است:

«کانی بالقائم یوم عاشورا یوم السبت قائماً بین الرکن و المقام و بین یدیه جبرئیل ینادی: البیعه لله

ص:۴۳

۱- چشم اندازی به حکومت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف، ص ۶۳.

فیملأها عدلا کما ملئت ظلما و جورا؛(۱) گویا حضرت قائم عجل الله تعالی فرجه الشریف را می بینم که روز عاشورا، روز شنبه بین رکن و مقام ایستاده و جبرئیل پیش روی او ندا می کند: بیعت برای خدا است. پس زمین را پر از عدل می کند؛ همان گونه که پر از ظلم و جور شده بود».

امام جعفر صادق علیه السلام نیز می فرماید:

«ان القائم صلوات الله علیه ینادی باسمه لیله ثلاث و عشرین و یقوم یوم عاشورا یوم قتل فیه الحسین بن علی علیه السلام ؛(۲) قائم ــ درود خدا بر او باد ــ در شب بیست و سوم ماه رمضان، به نام (شریفش) ندا می شود، و در روز عاشورا، روزی که حسین بن علی علیه السلام، در آن کشته شد، قیام خواهد کرد».

۱۲. عدالت مهدوی در کلام امام حسین علیه السلام

مهم ترین و بارزترین جلوه حکومت امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف عدالت می باشد.(۳) امام حسین علیه السلام در تعبیر بسیار زیبایی گستردگی این عدالت را این گونه بیان می فرماید:

ص:۴۴

۱- غیبت طوسی، ص ۲۷۴؛ کشف الغمه، ج ۳، ص ۲۵۲؛ بحارالانوار، ج ۵۲، ص۲۹۰؛ معجم احادیث الامام مهدی، ج۳، ۲۹۳.

۲- غیبت طوسی، ص ۲۷۴؛ بحارالانوار، ج ۵۲، ص ۲۹۰؛ معجم احادیث الامام مهدی، ج۳، ص۲۳۹.

۳- ر.ک: فصلنامه انتظار، ش۱۳ و ۱۴ ویژنامه «عدالت مهدوی».

«... اذاقام قائم العـدل وسعَ عدلُهُ البرّ و الفاجر»(۱) به هنگامی که قائم عدالت قیام فرمایند، وسـعت عدلش نیکوکار و بدکار را فرا می گیرد».

امام مهـدی عجل الله تعالی فرجه الشـریف با همه افراد به عدالت برخورد می کند و عدالت به همه سـرزمین ها و همه مکان ها ارزانی می شود. و موجودات در سایه سار این عدالت فراگیر در راحتی و امنیت زندگانی می کنند.

۱۳. یاد امام حسین علیه السلام نخستین کلام حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف

در روایـات، به مطـالب و سـخنان نخستینِ امـام زمـان علیه السـلام اشـاراتی شـده است؛ از جمله آنهـا روایتی است که محـدث بزرگوار شـیخ علی یزدی حائری رحمه الله نقل کرده است. او می گویـد: «زمانی که قائم آل محمـد ظهور کند، ما بین رکن و مقام می ایستد و پنج ندا می دهد:

الا یا اهل العالم انا الامام القائم؛ آگاه باشید ای جهانیان که منم امام قائم؛

الا یا اهل العالم انا الصمصام المنتقم؛ آگاه باشید ای اهل عالم که منم شمشیر انتقام گیرنده؛

۱- محاسن برقی، ج۱، ص۱۳۴، ح۱۱۷؛ بحارالانوار، ج۲۷، ص۹۰؛ معجم احادیث الامام مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف، ج۳، ص۱۸۱؛ موسوعه کلمات الامام حسین علیه السلام، ص۵۳۸.

الا یا اهل العالم ان جدّی الحسین قتلوه عطشانا؛ بیدار باشید ای اهل عالم که جدّ من حسین را تشنه کام کشتند؛

الا یا اهل العالم ان جدّی الحسین طرحوه عریانا؛ بیدار باشید ای اهل عالم که جدّ من حسین را عریان روی خاک افکندند؛

الا یا اهل العالم ان جدی الحسین سحقوه عدوانا؛ آگاه باشید ای جهانیان که جدّ من حسین را از روی کینه توزی پایمال کردند».(۱)

امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف ابتدا خود را چنین به جهانیان معرفی می کند: قائم و شمشیر انتقام منم؛ قیام نمودم تا انتقام خون جدم حسین علیه السلام _ که او را تشنه لب شهید کرده، بدن مطهرش را عریان روی خاک افکندند و پایمال کردند _ بگیرم.

آری، اولین کلام حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف، یاد امام حسین علیه السلام است که همواره یاد او، در دل هر انسان آزاده و طالب حقی زنده است و این مصیبت عظیم، جز با ظهور فرزندش تسلّی نمی یابد.

۱- الزام الناصب فی اثبات الحجه الغائب، ج ۲، ص ۲۸۲.

۱۴. حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف تکمیل کننده سفر امام حسین علیه السلام

یکی از رابطه هـای دقیق بین این دو امـام همام علیه السـلام و قیامشان، مرکز حکومت آن دو است. امام حسـین علیه السـلام از مکه به جانب کوفه، رهسپار بود و شایـد با رسـیدن به کوفه، ماننـد پـدر بزرگوار خود آن جا را مقرّ حکومت خویش قرار می داد؛ ولی سپاهیان یزید، راه را بر آن حضرت بستند و او در دوم محرّم، در کربلا منزل نمود.

زمانی که خورشـید تابناک مکه، ظهور کنـد، کوفه را به عنوان مقر حکومت خود بر خواهد گزید. امام محمد باقر علیه السـلام می فرماید:

«مهدی قیام می کند و به سوی کوفه می رود و منزلش را آن جا قرار می دهد».(۱)

هم چنین می فرماید:

«هنگامی که قائم ما قیام کنـد و به کوفه برود، هیـچ مؤمنی نخواهد بود، مگر آن که در آن شـهر، در کنار مهدی سـکونت می گزینند، یا به آن شهر می رود».(۲)

ص:۴۷

۱- قصـص الانبیاء، راونـدی، ص ۸۰؛ بحارالا‌نوار، ج ۵۲، ص ۲۲۵؛ چشم انـدازی به حکومت مهـدی عجـل الله تعـالی فرجه الشریف، ص ۱۷۰.

۲- بحارالانوار، ج ۵۲، ص ۳۸۵؛ غیبت طوسی، ص ۲۷۵؛ چشم اندازی به حکومت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشـریف، ص ۱۷۰.

ابوبکر حضرمی می گوید: به امام محمد باقر یا امام صادق علیه السلام گفتم: کدام سرزمین پس از حرم خدا و حرم پیامبرش با فضیلت تر است؟ فرمود:

«ای ابابکر! سرزمین کوفه که جایگاه پاکی است و در آن مسجد سهله قرار دارد و مسجدی که همه پیامبران در آن نماز خوانده اند. آن جا عدالت الهی پدیدار می گردد و قائم به عدل و قیام کنندگان پس از او از همان جا خواهند بود. آن جا، جایگاه پیامبران و جانشینان صالح آنان است».(۱)

امام صادق علیه السلام از مسجد سهله یاد کرد و فرمود:

«آن خانه صاحب ما (مهدی موعود) است؛ زمانی که با خاندانش در آن جا سکونت گزینند».(۲)

از مجموع این روایات فهمیده می شود که شهر کوفه، پایگاه اصلی فعالیت ها و مرکز فرمانروایی امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف خواهد بود، پایگاهی که زمانی مقر حکومت امیرمؤمنان علیه السلام بود و امام حسین علیه السلام به آن سو می رفت.

۱- کامل الزیارات، ص ۳۰؛ مستدرک الوسائل، ج ۳، ص ۴۱۶؛ چشم اندازی به حکومت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف، ص ۱۷۰.

۲- کافی، ج ۳، ص ۴۱۵؛ ارشاد، ص ۳۶۲؛ التهذیب، ج ۳، ص ۲۵۳؛ غیبت طوسی، ص ۲۸۳؛ وسائل الشیعه، ج ۳، ص ۵۳۲؛ بحارالانوار، ج ۵۲، ص ۳۳۱.

۱۵. خون خواهی حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف از قاتلان امام حسین علیه السلام

سالار شهیدان به فرزندش امام سجاد علیه السلام فرمود:

«ای پسرم، ای علی! سوگند به خدا که خون من از جوشش باز نمی ایستد تا این که خداوند، مهدی را برانگیزد. او به انتقام خون من، از منافقان فاسق و کافر، هفتاد هزار نفر را می کشد».(۱)

هروی می گوید: به حضرت رضا علیه السلام عرض کردم: ای فرزند رسول خدا! نظرتان درباره این سخن امام صادق علیه السلام که می فرماید:

«هرگاه قائم ما قیام کند، بازماندگان قاتلان امام حسین علیه السلام به کیفر کردار پدرانشان کشته می شوند» چیست؟ حضرت رضا علیه السلام فرمود: «این سخن صحیح است».

گفتم: پس این آیه قرآن (وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَى) چه معنایی دارد؟ فرمود: «آنچه خداوند می فرماید صحیح است؛ ولی بازماندگان قاتلان امام حسین علیه السلام، به کردار

۱- مناقب ابن شهر آشوب، ج ۴، ص ۸۵؛ بحارالانوار، ج ۴۵، ص ۲۹۹؛ چشم اندازی به حکومت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف، ص ۱۴۸؛ معجم احادیث الامام مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف، ج۳، ص۱۸۲: «یا ولدی یا علی والله لایسکن دمی حتی یبعث الله المهدی فیقتل علی دمی من المنافقین الکفره الفسقه سبعین الفا».

پـدرانشان خوشـحال انـد و به آن افتخـار می کننـدو هر کس از چیزی خشـنود باشـد،ماننـد آن است که آن کار را انجام داده است. اگر مردی در مشـرق کشـته شود و مرد دیگری در مغرب به کشـته شدن او خشـنود باشد، نزد خداوند شریک گناه قاتل است. و این که قائم، فرزنـدان قاتلان امام حسـین را هنگام ظهورش نابود می سازد، برای این است که آنان از کردار پدرانشان خشنودند».(۱)

آری، همان طوری که امام حسـین علیه السـلام می فرمایـد: روزی فرا می رسـد که فرزنـدش امام مهـدی عجل الله تعالی فرجه الشـریف ظهور می فرماینـد و همه ظالمین را سـرکوب و به مظلومین عالم عزّت می بخشـد و جهان را با نور عدالت روشن می فرماید.(۲)

ص:۵۰

۱- علل الشرایع، ج ۱، ص ۲۱۹؛ عیون اخبار الرضا علیه السـلام، ج ۱، ص ۲۷۳؛ بحارالانوار، ج ۵۲، ص ۳۱۳؛ اثبات الهداه، ج ۳، ص ۴۵۵؛ چشم اندازی به حکومت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف، ص ۱۵۴.

۲- معجم احادیث الامام مهـدی عجل الله تعالی فرجه الشـریف، ج۳، ص۱۸۱: «یظهر الله قائمنـا فینتقم من الظـالمین. فقیل له: یا رسول الله! من قائمکم؟ قال: السابع من ولد ابنی محمد بن علی و هو الحجه بن الحسن بن علی بن محمد بن علی بن موسـی بن جعفر بن محمد بن علی ابنی و هو الذی یغیب مده طویله ثم یظهر و یملاء الارض قسطا و عدلا کما ملئت جوراً و ظلما» .

۱۶. یاری امام حسین علیه السلام، یاری امام مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف

یکی دیگر از جلوه های روشن ارتباط بین این دو اختر تابناک آسمان ولایت و امامت یاری نمودن امام حسین علیه السلام است که در حقیقت این یاری، نصرت امام عصر عجل الله تعالی فرجه الشریف می باشد. امام حسین علیه السلام در این زمینه در شب عاشورا به اصحاب خود فرمود:

«... و قد قال جدّی رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم : ولدی حسین یقتل بطفّ کربلا، غریباً وحیداً عطشاناً فریداً. فمن نصره فقد نصرنی و نصر ولده الحجه عجل الله تعالی فرجه الشریف ...؛ همانا جدّم رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم فرمودند: فرزند من حسین علیه السلام در زمین کربلا، غریب و تنها، عطشان و بی کس، کشته می شود، کسی که او را یاری کند مرا یاری نموده و فرزندش مهدی علیه السلام را یاری نموده است ...».(۱)

ص:۵۱

۱- معالی السبطین، ج ۱، ص ۲۰۸؛ ریاض القدس، ج ۱، ص ۲۶۳؛ سحاب رحمت، ص ۳۴۲؛ الدمعه الساکبه، ص۲۷۱؛ ناسخ التواریخ، ج۲، ص۱۵۸؛ اسرار الشهاده، ص۲۶۸؛ موسوعه کلمات الامام حسین علیه السلام، ص۳۹۹.

۱۷. فرشتگانِ یاور امام حسین علیه السلام، یاوران مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف

یکی از ویژگی های قیام یوسف زهرا برخورداری از نصرت الهی به وسیله فرشتگان است. ابان بن تغلب می گوید: امام صادق علیه السلام می فرمود:

«کانی انظر الی القائم... و معهم اربعه آلاف صعدوا الی السماء یستاذنون فی القتال مع الحسین علیه السلام فهبطوا الی الارض و قد قتل، فهم عند قبره شعثٌ غُبر یبکونه الی یوم القیامه و هم ینظرون خروج القائم؛(۱) گویی قائم را می بینم که همراه (یارانش) چهار هزار فرشته ای هستند که به آسمان بالا رفتند تا اجازه جنگیدن در رکاب امام حسین علیه السلام بگیرند، ولی هنگامی که به زمین بازگشتند حضرت به شهادت رسیده بود، و آنان در کنار قبر آن حضرت پریشان موی و غبار آلود ماندند و برآن حضرت تا روز قیامت می گریند و آنان خروج قائم عجل الله تعالی فرجه الشریف را انتظار می کشند».

در روایت دیگری درباره خصوصیات این فرشتگان آمده است:

«هیچ زیارت کننده ای به زیارت امام حسین علیه السلام نمی رود مگر این که همین فرشتگان از او استقبال

ص:۵۲

۱- غیبت نعمانی، ص۳۰۹، ب۱۹، ح۴؛ معجم احادیث الامام المهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف، ج۴، ص۱۶.

می کنند و هیچ وداع کننده ای با آن حضرت خداحافظی نمی کند مگر این که آنان او را بدرقه می کنند و بیماری نیست مگر این که آنـان او را عیـادت می کننـد؛ هر کس بمیرد، آنـان بر او نمـاز می گزارنـد و برای او طلب آمرزش می کننـد و همواره منتظر ظهور امام مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف هستند».(1)

شیخ صدوق رحمه الله در روایت ریان بن شبیب، از حضرت امام رضا علیه السلام نقل می کند:

«و لقد نزل الی الارض من الملائکه اربعه آلاف لنصره فوجدوه قد قتل فهم عند قبره شعث غُبرٌ الی ان یقوم القائم فیکونون من انصاره و شِعارُهم یا لثاراتِ الحسین ؛(2) به تحقیق چهـار هزار فرشـته برای نصـرت و یـاری حسـین علیه السـلام به زمین فرود آمدند. آنان هنگامی که نازل شدند، دیدند حسـین علیه السـلام کشـته شده است، از این رو، ژولیده و غبارآلود در نزد قبر آن حضـرت اقامت کردند و همچنان هستند تا این که قائم قیام کند و آنان از یاوران و سپاه آن حضرت خواهند بود و شعارشان یا لثارات الحسین است».

به راستی، چه ارتبـاطی میـان این دو کوکب درخشـان آسـمان ولایت ـ که ملك و ملکوت، عرش و فرش همه از یگانگی آن دو سخن

ص:53

1- غیبت نعمانی، ص309، ب19، ح5؛ کامل الزیارات، ص119، ح5، ب41.

2- عیون اخبار الرضا، ج1، ص233، ب28، ح58؛ معجم احادیث الامام مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف، ج4، ص168.

می گوینـد ــ وجود دارد. هر کجا حسـین علیه السـلام است، مهـدی عجل الله تعالی فرجه الشـریف نیز هست و هر کجا مهدی عجل الله تعالی فرجه الشـریف است، حسـین علیه السلام نیز می باشد. یاد و نام یکی با نام و یاد دیگری قرین و عجین است. از امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف ؛ سیدالشهدا علیه السلام را می طلبند و از سیدالشهداء، امام زمان را.

۱۸. شعار سپاه حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف

در شـعارهای لشـکر آن حضـرت ــ که بر گرفته از شـعور عمیق آنان است ــ به روشـنی می توان یاد و خاطره امام حسـین علیه السلام را مشاهده کرد.

در یکی از «زیارات جامعه» در قسمت سلام به حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف آمده است:

«السـلام علی الامام الغائب عن الابصار و الحاضر فی الامصار و الغائب عن العیون و الحاضر فی الأفکار، بقیه الاخیار، وارث ذی الفقـار، الـذی یظهر فی بیـت الله الحرام ذی الاسـتار و ینـادی بشـعار یـا لثـارات الحسـین، انـا الطـالب بالاوتـار، انـا قـاصم کلّ جبار؛(۱) سـلام و درود بر امامی که از دیده ها پنهان است و در شـهرها حاضـر، آن که از دیده ها نهان است و در دلها حاضر، باقی مانده اخیار و خوبان، و وارث

۱- مزار ابن مشهدی، ص۱۰۷؛ نجم الثاقب، ص ۴۶۹.

شمشیر ذوالفقار، آن بزرگواری که در بیت الله الحرام _ که دارای پرده ها است _ ظاهر می شود و به شعار «یا لثارات الحسین» ندا می کند و می فرماید: منم مطالبه کننده خون های به ناحق ریخته؛ منم شکننده هر ستمگر جفا پیشه».

و یاران حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف نیز به پیروی از امامشان، شعار «یا لثارات الحسین» سر می دهند. محدث بزرگ مرحوم حاجی نوری رحمه الله از کتاب غیبت فضل بن شاذان نقل کرده: «ان شعار اصحاب المهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف یا لثارات الحسین علیه السلام ؛ به درستی که شعار یاوران مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف یا لثارات الحسین است». (۱)

امام صادق(۲) علیه السلام هم می فرماید: «شعار یاران حضرت مهدی یا لثارات الحسین (ای خونخواهان حسین علیه السلام) است». (۳)

۱۹. حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف ویرانگر مساجد چهارگانه

امام عصر عجل الله تعالی فرجه الشریف از بین برنده و محوکننده

۱- نجم الثاقب، ص ۴۶۹.
۲- نجم الثاقب، ص ۴۶۹.
۳- مستدرک الوسائل، ج ۱۱، ص ۱۴ ب ۴۷، ج ۷: فضیل بن یسار عن ابی عبدالله علیه السلام قال: «و هم من خشیه الله مشفقون، یدعون بالشهاده و یتمنون ان یقتلوا فی سبیل الله، شعارهم یا لثارات الحسین علیه السلام اذا ساروا یسیر الرعب امامهم مسیره شهر».

تمام آثار شرک و نفاق است؛ از این رو عاشقان، هر صبح آدینه، زمزمه «این هادم ابنیه الشرک و النفاق» را سر می دهند و منتظرند تا حضرت ظهور کند و کاخ ظلم و ستم، استبداد و بناهای نفاق را نابود سازد. به همین جهت او مساجدی را که به شکرانه کشتن امام حسین علیه السلام بنا شده است، ویران خواهد کرد.

امام محمد باقر علیه السلام درباره این مساجد می فرماید:

«در کوفه به دلیل شادی از کشتن حسین علیه السلام، چهار مسجد ساخته شد: مسجد اشعث، جریر، سمّاک و شَبَث بن رِبعی».(۱) ابوبصیر می گوید: امام محمد باقر علیه السلام فرمود: «هنگامی که قائم ما قیام کند، چهار مسجد را در کوفه ویران می سازد ...».(۲)

این مساجد اگر چه هم اکنون موجود نیست؛ ولی ممکن است بعدها گروهی از روی دشمنی با اهل بیت علیه السلام، آنها را دوباره بسازند.(۳)

۱- بحارالانوار، ج ۴۵، ص ۱۸۹.
۲- من لا یحضره الفقیه، ج ۱، ص ۵۳ و ۲۳۲؛ بحارالانوار، ج ۵۲، ص ۳۳۳؛ اثبات الهداه، ج ۳، ص ۵۱۷، ۵۶۶؛ الشیعه و الرجعه، ج ۲، ص ۴۰۰؛ ارشاد، ص ۳۶۵؛ روضه الواعظین، ج ۲، ص ۲۴۶؛ چشم اندازی به حکومت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف، ص ۱۵۷.
۳- مهدی موعود عجل الله تعالی فرجه الشریف، ص ۹۴۱؛ چشم اندازی به حکومت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف، ص ۱۵۷.

سه: همراه ادعیه و زیارات

اشاره

بـا بررسـی «ادعیه و زیـارات» مربوط به سیدالشـهدا علیه السـلام و امـام عصـر عجـل الله تعـالی فرجه الشـریف به ارتباط وثیق و تنگاتنگ میان این دو نور پاک پی می بریم؛ هر دو امام علیهم السـلام در ماه شعبان به دنیا آمده اند و در روز تولد حسین علیه السـلام باید به یاد مهدی عجل الله تعالی فرجه الشـریف، بود و در روز تولد مهدی عجل الله تعالی فرجه الشـریف، باید حسـین علیه السـلام را یاد کرد. در دعای هر یک، بایـد جملاتی را زیر لب زمزمه نمود که یاد دیگری را در دل زنده می کند. در این قسمت، نمونه هایی چند از این حقیقت اشاره می شود:

۱. یاد حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف، در میلاد امام حسین علیه السلام

شیعیان و شـیفتگان مذهب جعفری، در روز سوم شـعبان میلاد سالار شـهیدان، یاد فرزندان آن حضـرت را نیز در دل ها تازه تر می کنند. در توقیع مبارک حضـرت امام حسن عسـگری علیه السـلام برای قاسم بن علاء همدانی آمده است: در روز تولد امام حسین علیه السلام این دعا را بخوان:

«اللهم انی اسـئلک بحق المولود فی هـذا الیوم الموعود بشـهادته قبـل اسـتهلاله و ولاـدته بکته السـماءُ و من فیها و الارض و مَن علیها ... المعوّض من قتله

ص:۵۷

ان الائمه من نسله و الشّفاء فی تربته و الفوز معه فی أوبته و الأوصیاء من عترته بعد قائمهم و غیبته؛[(۱)] خداوندا! من تو را به مقام مولود این روز می خوانم. او که پیش از آن که به دنیا چشم بگشاید و قبل از آن که تولد یابد، وعده و خبر شهادتش داده شد. آسمان و هر کس در آن بود و زمین و هر کس بر روی آن بود، بر او گریه کرد... . او که در عوض شهادت او، ائمه از نسل او شدند و شفا در تربت او قرار داده شد، فوز و رستگاری با او، در روز رجوع و بازگشت او و بازگشت اوصیاء از خاندان او، بعد از قائم آنان و سپری شدن غیبت او می باشد».

و در لوحی که به نام مقدّس حضرت فاطمه علیهما السلام معروف است[(۲)]، ارتباط محکم و راستینی بین امام حسین علیه السلام و حضرت حجت عجل الله تعالی فرجه الشریف وجود دارد. این لوح به مناسبت تولّد امام حسین علیه السلام توسط جبرئیل امین به رسم چشم روشنی از طرف خداوند متعال به پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و سلم هدیه شد. رسول اکرم صلی الله علیه و آله و سلم آن را مطالعه

۱- مصباح المتهجد، الیوم الثالث یوم ولد فیه الحسین علیه السلام، ص۷۵۸، مفاتیح الجنان، اعمال روز سوم شعبان؛ اقبال، ص۶۸۹؛ شیعه و رجعت، ص ۱۹۰.

۲- اصول کافی، ج ۲، ص ۴۷۱؛ الامامه و التبصره، ص۱۰۴؛ کمال الدین، ج۱، ص ۳۱۰؛ غیبت طوسی، ص۱۴۵.

می کنند و می فرمایند: «سزاوار نیست که این چشم روشنی به شخصی غیر از فاطمه زهرا علیهما السلام سپرده شود».

نکته مهم آن، زمان فرستادن (تولد امام حسین) و محتویات و مطالب آن (یاد مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف) است.(۱)

وقتی به نام مقدّس امام حسین علیه السلام می رسد، می فرماید:

«... جعلت کلمتی التامّه معه و حجتی البالغه عنده ... ؛ کلمه تامه و حجت بالغه خود (امام زمان) را با حسین و نزد او قرار دادم».

۲. یاد حسین علیه السلام، در میلاد امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف

یکی از شب های با عظمت سال، شب تولد یوسف زهرا علیهما السلام است که در روایت، افضل شب های سال بعد از شب قدر شمرده شده، و در آن احیاء و شب زنده داری توصیه شده است.

عاشقان حضرت در آن شب، یاد حضرت اباعبدالله علیه السلام را در دل های خود احیاء می کنند و با زیارت عاشورا جان خود را صفا می بخشند، چرا که شب امام عصر عجل الله تعالی فرجه الشریف، شب

۱- با حسین علیه السلام تا مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف، ص ۲۳.

زیارتی مخصوص سالار شهیدان فرزند فاطمه زهرا علیهما السلام است.

محدث بزرگوار، شیخ عباس قمی رحمه الله در مفاتیح الجنان می نویسد: با فضیلت ترین اعمال شب نیمه شعبان _ که باعث آمرزش گناهان است _ زیارت امام حسین علیه السلام می باشد. هر که می خواهد، روح صد و بیست و چهار هزار پیامبر با او مصافحه کند، امام حسین علیه السلام را زیارت کند. اقل زیارت آن حضرت آن است که به بالای بامی رود و به سمت راست و چپ نگاه کند، سپس سر به جانب آسمان بلند کند و حضرت را با این کلمات زیارت کند:

«السلام علیک یا اباعبدالله، السلام علیک و رحمه الله و برکاته»(۱).

در قسمت «زیارات» نیز می نویسد: احادیث بسیاری در فضیلت زیارت امام حسین علیه السلام در نیمه شعبان وارد شده است. و بس است در این باب آنچه که به چندین سند معتبر از حضرت امام زین العابدین علیه السلام و امام جعفر صادق علیه السلام وارد شده که:

هر که بخواهد با او صد و بیست و چهار هزار پیامبر، مصافحه کنند، زیارت کند قبر ابی عبدالله

۱- مصباح المتهجد، لیله النصف من شعبان؛ مفاتیح، اعمال شب نیمه شعبان.

الحسین علیه السلام را در نیمه شعبان. به درستی که ملائکه و ارواح پیامبران، رخصت می طلبند و به زیارت آن حضرت می آیند. پس خوشا به حال آن که مصافحه کند با ایشان، و ایشان مصافحه کنند با او. پنج پیامبر اولوالعزم (نوح، ابراهیم، موسی، عیسی علیهم السلام و محمد صلی الله علیه و آله و سلم) نیز با ایشان اند».

۳. شب قدر و یاد امام حسین علیه السلام

شب قدر، شب امام زمان علیه السلام است. و ملائکه و روح بر آن حضرت نازل شده، تقدیر امور را در اختیار او می گذارند. پیشوایان معصوم علیهم السلام در تفسیر سوره قدر فرموده اند: فرشتگان در این شب، مقدّرات یک سال را نزد ولی مطلق زمان آورده، بر او عرضه و تسلیم می کنند.(۱)

در چنین شبی ــ که به حجت بن الحسن العسکری علیه السلام تعلق دارد ــ یاد جدّ بزرگوارش در دل ها زنده می شود؛ چرا که یکی از اعمال مستحبی شب قدر، زیارت امام حسین علیه السلام است. شیخ عباس قمی رحمه الله می نویسد: «بدان که احادیث در فضیلت زیارت امام حسین علیه السلام در ماه مبارک رمضان ــ خصوصاً شب اول و نیمه و آخر آن و به خصوص شب قدر ــ بسیار است. از

۱- کافی، ج۱، ص۲۴۲؛ کتاب الحجه، باب فی شان انا انزلناه فی لیله القدر و تفسیرها .

حضرت امام محمد تقی علیه السلام منقول است که:

هر که زیارت کند امام حسین علیه السلام را در شب بیست و سوم ماه رمضان _ و آن شبی است که امید است شب قدر باشد و در آن شب هر امر محکمی جدا و مقدّر می شود _ مصافحه کند با او روح صد و بیست و چهار هزار ملک و پیغمبر که همه از خداوند در زیارت آن حضرت در این شب رخصت می طلبند».

از حضرت امام صادق علیه السلام مروی است:

«چون شب قدر می شود، منادی از آسمان هفتم از بطن عرش ندا می کند که حق تعالی هر کسی را که به زیارت قبر حسین علیه السلام آمده، آمرزید».

و در روایت دیگر است که هر که شب قدر نزد قبر آن حضرت باشد و دو رکعت نماز بگزارد نزد آن حضرت، یا آنچه که میسر شود و از حق تعالی بهشت و پناه از آتش را بخواهد؛ خداوند به او بهشت و پناه از آتش را عطا فرماید».

و ابن قولویه از حضرت صادق علیه السلام روایت کرده که «هر که زیارت کند قبر امام حسین علیه السلام را در ماه رمضان ودر راه زیارت بمیرد، حسابی نخواهد داشت و به او بگویند که

ص:۶۲

بدون خوف و بیم داخل بهشت شو».(۱)

۴. دعای ندبه و یاد امام حسین علیه السلام

یکی از دعاهای بسیار مهم و با ارزش در میان شیعه، دعای «ندبه» است که عاشقان حضرت ولی عصر عجل الله تعالی فرجه الشریف هر صبح جمعه دور هم گرد آمده و با خواندن آن، با حضرتش تجدید عهد و پیمان می کنند؛ این دعا سندی صحیح دارد و بخش عمده و چشمگیر آن، التجاء به مهدی موعود و تأسّف از غیبت و دردمندی از فراق آن بزرگوار است و بخش هایی از این دعا، مربوط به جدّ بزرگوار امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف سالار شهیدان است؛ مانند: «این الحسن؟ این الحسین؟ این ابناء الحسین؛ حسن علیه السلام کجا است؟ حسین علیه السلام چه شد؟ فرزندان حسین کجایند و چه شدند؟».

قسمت دیگری از این دعای شریف «این الطالب بدم المقتول بکربلا؟؛ کجاست آن طالب خون شهید کربلا؟» که از حساسیت فوق العاده ای برخوردار است.

ص:۶۳

۱- مفاتیح الجنان، بخش زیارات، زیارت امام حسین علیه السلام در شبهای قدر.

نـدبه کننـدگان مهـدی عجـل الله تعالی فرجه الشـریف، منتظرانِ منتقم آل محمدنـد تا تقاص خون به ناحق ریخته فرزنـد فاطمه علیهما السلام را بگیرد و موجب شادی و بهجت قلب نازنین رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم شود.

آری، صـبح جمعه و دعای سوزان ندبه، در فراق امام زمان و یاد سـید الشـهدا علیه السلام است. و چه بسا همین یاد امام حسین علیه السلام در صدق و صفای این دعا، اثری ژرف به جای نهد.

۵. زیارت عاشورا و یاد مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف

«زیارت عاشورا»، که از سوی امام محمد باقر علیه السـلام، و از ناحیه خداوند متعال به شـیعیان و شیفتگان تعلیم داده شده است مضامین والایی دارد.

در یکی از قسمت های زیارت چنین آمده است:

«ان یرزقنی طلب ثـارک مـع امـام منصور من اهـل بیت محمـد صـلی الله علیه و آله و سـلم ؛ همانـا از خداونـد می خواهم خون خواهی تو را در کنار امام یاری شده از خاندان پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم روزیم گرداند».

در قسمتی دیگر عرضه می دارد: «ان یرزقنی طلب ثاری [کم] مع امام هدی [مهدی] ظاهر ناطق بالحق منکم».

زائر در این فقره، مشارکت در خون خواهی امام حسین علیه السلام به وسیله امام زمان علیه السلام را طلب می کند، چرا که مقصود از امام هدی و منصور، دوازدهمین پیشوای شیعیان حضرت ولی عصر عجل الله تعالی فرجه الشریف می باشد و علت این که او را منصور نامیده اند، این است که ایشان در طلب خون جدشان یاری می شوند.

امام محمد باقر علیه السلام در شرح آیه شریفه (وَمَنْ قُتِلَ مَظْلُومًا) فرمودند:

«سمّی المهدی المنصور کما سمّی احمد محمداً و کما سمّی عیسی المسیح؛ مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف، منصور نامیده شد، همان طوری که احمد، به محمد صلی الله علیه و آله و سلم و عیسی به مسیح علیه السلام نامیده شد».(۱)

محمد بن مسلم می گوید: شنیدم اباجعفر فرمود: «قائم ما منصور به رعب و مؤید به نصر است...».(۲)

۶. روز عاشورا و یاد حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف

جلوه ای دیگر از ارتباط دو فرزند زهرا علیهما السلام،

ص:۶۵

۱- تفسیر فرات کوفی، ص۱۲۲؛ بحارالانوار، ج ۵۱، ص ۳۱؛ معجم احادیث الامام المهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف، ج۵، ص۲۲۷.

۲- بحارالانوار، ج ۵۲، ص ۱۹۱.

روز عـاشورا است، که دل عزاداران بایـد به عشق ولی عصـر بتپـد و ذکر قیـام اباعبـدالله، بـا یـاد امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف ، توأم باشد.

صالح بن عقبه از پدرش نقل می کند: امام محمد باقر علیه السلام فرمود:

«هر کس حسـین بن علی علیه السـلام را در روز دهم محرم زیارت کنـد تا آن که نزد قبر آن حضـرت گریان شود، خداوند ـ تبارک و تعالی ـ ثواب دو هزار حـج و دو هزار عمره و دو هزار جهاد به او عطا کنـد که ثواب آن ها، مثل ثواب کسـی است که در خدمت رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم و ائمه طاهرین علیه السلام حج و عمره و جهاد کرده باشد».

راوی می گوید: عرض کردم: فدایت شوم، کسی که در شهرهای دور باشد و ممکن نباشد که در مثل این روز به سوی قبر آن حضرت رود، آیا برای او ثوابی است؟

امام علیه السلام فرمود:

«هرگـاه چنین باشـد به سوی صـحرا یا بر بلنـدی بام خانه خود رود و به سوی حضـرت اشاره کنـد و سـلام دهـد و در نفرین بر قاتلان وی جـدیت نمایـد و بعـد از آن دو رکعت نماز بخوانـد. این کار را در اوایل روز انجام دهـد و خود بر امام حسـین علیه السـلام بگرید و کسانی را که در خانه اش هسـتند نیز به گریه بر آن حضـرت وا دارد. و یکدیگر را به این که در شـهادت امام حسین علیه السلام مصیبت زده شده اند، تعزیت

گویند. و هرگاه چنین کنند، همه آن ثواب ها را برای آنان ضامنم».

گفتم: یکدیگر را چگونه تعزیت بگویند؟

حضرت فرمودند بگویند:

«اعظم الله اجورنـا بمصابنـا بالحسـین علیه السـلام و جعلنا و ایاکم من الطالبین بثاره مع ولیه الامام المهـدی من آل محمـد علیهم السـلام ؛ خداوند اجر ما و شـما را در مصـیبت حسین علیه السلام بزرگ گرداند و ما و شما را از کسانی قرار دهد که به همراه ولی امام حسـین، امام مهدی عجل الله تعالی فرجه الشـریف از آل محمد علیهم السـلام طلب خون آن حضرت کرده و به خون خواهی او برخیزیم».(۱)

۷. حرم امام حسین علیه السلام و دعای فرج

از امـاکنی که همه معصومـان علیه السـلام دل داده آن هسـتند، بارگاه ملکوتی سالار شـهیدان است. و از جمله مکان هایی که دعا برای تعجیل فرج مؤکد است، همین مکان گرامی است. صاحب مکیال المکارم در این باره می نویسد:

«هر گاه مؤمن از حرم امام حسـین علیه السـلام انواع ظلم و مصـیبتی که بر او و خانـدانش وارد آمـده را در ذهن مجسم کند، و بداند که خون خواه آن جناب و انتقام گیرنده از دشمنان و ستم کنندگان به او،

۱- مصباح المتهجد، باب المحرم و شرح زیاره الحسین علیه السلام، ص۷۱۳ و ۷۱۴؛ بحارالأنوار، ج۹۸، ص ۲۹۰.

مولایمان صاحب الزمان است، عقل و مودتش او را خواهند برانگیخت که برای تعجیل فرج و ظهور آن حضرت دعا نماید، و با تضرع و زاری این امر را از درگاه الهی بخواهد».

و شاهد بر این است آنچه در روایت ابوحمزه ثمالی در باب هفتاد و نهم کامل الزیارات از امام صادق علیه السلام آمده که در جایی از آن زیارت فرموده: پس از درود فرستادن بر حسین علیه السلام و بر همه امامان علیهم السلام درود می فرستی و می گویی: خداوندا به آنها کلمات خویش را تمام گردان و وعده ات را به ایشان تحقق بخش... سپس گونه ات را بر زمین بگذار و بگو:

«اللهم رب الحسین اشف صدر الحسین، اللهم رب الحسین أطلب بدم الحسین؛(۱) خداوندا! ای پروردگار حسین، سینه حسین را شفا بده، خداوندا! ای پروردگار حسین برای حسین خون خواهی کن»(۲).

این فراز در دعاهای دیگر نیز آمده است. در دعایی که از امام صادق علیه السلام نقل شده است می خوانیم: «اللهم رب الحسین، اشف صدر الحسین

۱- کامل الزیارات، ص۴۰۵.

۲- مکیال المکارم، ج۲، ص۹۹.

و اطلب بثاره».(۱)

در دعای دیگر آمده است: «اللهم رب الحسین اشف صدر الحسین، اطلب بدم الحسین انتقم للحسین».(۲) شاید دعایی که امروزه مرسوم شده و می گویند: «یا رب الحسین بحق الحسین اشف صدر الحسین بظهور الحجه» از همین فرازها گرفته شده باشد.

۸. حقیقت انتظار در بارگاه امام حسین علیه السلام

در یکی از زیارت نامه های بارگاه ملکوتی امام حسین علیه السلام زائرین چنین می گویند:

«السلام علیک یا ابن رسول الله ان لم اکن ادرکت نصرتک بیدی فها اناذا وافد الیك بنصرتی قد اجابک قلبی و سمعی و بصری و بدنی و رایی و هوای علی التسلیم لک و الخلف الباقی من بعدک الادلاء علی الله من ولدک، فنصرتی لکم معدّه حتی یحکم الله بامره و هو خیر الحاکمین؛(۳) درود بر تو ای فرزند رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم زمان شما را درک نکردم تا شما را با دستم نصرت کنم، اما اکنون با همه وجودم، قلبم، گوش و چشمم، بدن و رأیم و همه خواسته هایم تسلیم امر شمایم و در راه نصرت شما و جانشینان شما، یعنی راهنمایان به سوی خدا از

۱- بحارالأنوار، ج۹۸، ص ۲۳۱.
۲- بحارالأنوار، ج۹۸، ص۲۵۴.
۳- تهذیب الاحکام، ج۶، ص۵۸.

فرزنـدان شـما هسـتم. اکنون تمـام نصـرت و یاری من برای شـما آماده است تا به هنگامی که خداونـد اراده و حکم کنـد و او بهترین حاکم است».

از این فراز، معنا و مفهوم انتظار و کیفیت آمادگی برای ظهور امام علیه السـلام روشن می شود؛ جان و دل، عقل و سـر، رأی و هوا، همه را در راه امـام حسـین علیه السـلام و مهیـا داشـتن و بر اراده و خواست او خود را هم سو کردن، روح انتظـار است که جمله «و الخلف الباقی من بعدك» به این معنا هم تا این عصر امتداد می دهد.

چهار: همراه تشرفات

اشاره

در تشـرفات فراوانی، دلدادگی و پیوند امام عصـر عجل الله تعالی فرجه الشـریف با امام حسـین علیه السلام منعکس شده است. در برخی از کتاب ها ده ها نمونه ذکر شده است.(۱)

۱. حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف و گریه بر امام حسین علیه السلام

سیـد بحرالعلوم رحمه الله روزی به قصـد تشـرّف به سامرا تنها به راه افتاد. در بین راه درباره این مسأله که «گریه بر امام حسـین علیه السلام گناهان را می آمرزد» فکر می کرد. همان وقت متوجه شد که شخص عربی، سوار بر اسب به او

۱- ر.ك: عنایات حضرت بقیهالله به آثار امام حسین علیه السلام که بیش از هشتاد حکایت در این رابطه نقل شده است.

رسـید و سـلام کرد. بعد در لحظه ای پرسـید: جناب سـید! درباره چه چیز به فکر فرو رفته ای ؟ و در چه اندیشه ای؟ اگر مساله علمی است مطرح کنید، شاید من پاسخش را بدانم. سید بحرالعلوم فرمود: در این باره فکر می کنم که چطور می شود، خدای تعـالی ایـن همه ثـواب به زائران و گریه کننـدگان بر حضـرت سیدالشـهدا علیه السـلام می دهـد؛ مثلاًـ در هر قـدمی که در راه زیارت بر می دارد، ثواب یک حج و یک عمره در نامه عملش نوشـته می شود و برای یک قطره اشـکی تمام گناهان صغیره و کبیره اش آمرزیده می شود؟

آن سوار عرب فرمود: تعجب نکن! من برای شما مثالی می آورم تا مشکل حل شود.

سلطانی به همراه درباریان خود به شکار می رفت. در شکارگاه از همراهیانش دور افتاد و به سختی فوق العاده ای افتاد و بسیار گرسـنه شد. خیمه ای را دید و وارد آن جا شد. در آن سـیاه چادر، پیرزنی را با پسـرش دید. آنان در گوشه خیمه بز شیرده ای داشتند و از راه مصرف شیر این بز، زندگی خود را می گذراندند. وقتی سلطان وارد شد،

او را نشناختند؛ ولی برای پذیرایی از مهمان، آن بز را سر بریده و کباب کردند؛ زیرا چیز دیگری برای پذیرایی نداشتند. سلطان شب را همان جا خوابید و روز بعد، از ایشان جدا شد و خود را به درباریان رسانید و جریان را برای اطرافیان نقل کرد.

در نهایت از ایشان سؤال کرد: اگر بخواهم پاداش مهمان نوازی پیرزن و فرزندش را داده باشم، چه عملی باید انجام بدهم؟ یکی از حاضران گفت: به او صد گوسفند بدهید. و دیگری که از وزیران بود، گفت: صد گوسفند و صد اشرفی بدهید. یکی دیگر گفت: فلان مزرعه را به ایشان بدهید.

سلطان گفت: هر چه بدهم کم است؛ زیرا اگر سلطنت و تاج و تختم را هم بدهم، آن وقت مقابله به مثل کرده ام؛ چون آنان هر چه را که داشتند به من دادند. من هم باید هر چه را که دارم، به ایشان بدهم تا مقابله به مثل شود.

بعد سوار عرب پرسید: حالا جناب بحرالعلوم، حضرت سیدالشهدا علیه السلام، هر چه از مال و منال، اهل و عیال، پسر و برادر، دختر و خواهر و سر و پیکر داشت، همه را در راه

خـدا داد، پس اگر خداوند به زائران و گریه کنندگان، آن همه اجر و ثواب بدهد، نباید تعجب کرد؛ چون خدا _ که خدائیش را نمی توانـد به سیدالشـهدا علیه السـلام بدهـد _ پس هر کاری که می توانـد، انجام می دهد؛ یعنی، با صـرف نظر از مقامات عـالی خـودش، بـه زائران و گریـه کننـدگان آن حضـرت، درجـاتی عنـایت می کنـد. در عین حـال اینهـا را جزای کامـل برای فداکاری آن حضرت نمی داند.

چون شخص عرب این مطالب را فرمود، از نظر سید بحرالعلوم غایب شد. (۱)

۲. حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف و عزاداری امام حسین علیه السلام

یکی از ویژ گی های بارز و از خصایص برجسته علامه بحرالعلوم رحمه الله، ارادت وصف ناپـذیر و شور و عشق خالصانه او به سالار شهیدان و ارج نهادن به سوگواری برای آن حضرت و

ص:۷۳

۱- دیدار یار، ج ۲، ص ۲۰۰. هر چند مرحوم نهاوندی این گفت و گو را از تشرفات مرحوم بحرالعلوم رحمه الله به محضر امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشـریف دانسته است؛ ولی مرحوم دربندی (متوفای ۱۲۸۵ ه_ ق) در اسرار الشهادات تصریح کرده که این گفت و گو بین مرحوم بحرالعلوم و شاگرد زاهد و عارفش شـیخ حسـین نجف انجام گرفته است. (اسرار الشهادات، ج ۳، ص ۴۶، قم، انتشارات ذوی القربی، ۱۴۲۰ه_ ق)

بزرگداشت روزهای جاودانه تاسوعا و عاشورا بود. در این رابطه، علامه بحرالعلوم، حضرت ولی عصر عجل الله تعالی فرجه الشریف را نیز در صف عزاداران می بیند که قضیه از این قرار است:

روز عاشورایی بود و موج سوگواران از هر سو، به سوی کربلا در حرکت بود. علامه بحرالعلوم رحمه الله نیز به همراه گروهی از طلاب، به استقبال عزاداران و سینه زنان حرکت کردند. در فاصله نه چندان دوری از کربلا، محلی به نام «طُوَیرج» واقع شده است که دسته سینه زنی آنان و سبک سوگواریشان مشهور است.

هنگامی که علامه و همراهانش به آنان رسیدند، ناگهان علامه با آن کهولت سن و موقعیت اجتماعی و علمی، لباس خویش را به کناری نهاده و سینه خویش را گشود و در صف سینه زنان، با شوری وصف ناپذیر به سینه زدن پرداخت.

علما و طلاب که همراه او جهت استقبال سوگواران و دسته های عزاداری آمده بودند، هر چه تلاش کردند تا مانع کار او شوند و از شور و احساسات گرم و عارفانه او بکاهند، نه تنها موفق نشدند؛ بلکه گروهی از آنان،

چنان تحت تأثیر او قرار گرفتند که به او پیوستند و گروهی دیگر نیز برای حفظ او _ که مبادا بر اثر موج جمعیت زیر دست و پا بیفتد و دچار ناراحتی و صدمه شود _ به مراقبت از او پرداختند.

سرانجام مراسم پرشور سوگواری و سینه زنی پایان یافت و آن سید بزرگوار، لباس خود را پوشیده، به خانه بازگشت. یکی از خوّاص، از او پرسید: چه رویدادی پیش آمد که شما چنان دچار احساسات پاک و خالصانه شدید که آن گونه سر از پا نشناخته، لباس از تن درآوردید و به سینه زنان پیوستید؟

آن مرحوم در پاسخ گفت: حقیقت آن است که با رسیدن به دسته سوگواران و سینه زنان، به ناگاه چشمم به محبوب دل ها، کعبه مقصود و قبله موعود، امام عصر علیه السلام افتاد و دیدم آن گرامی مرد عصرها و نسل ها، با سر و پای برهنه در میان انبوه سینه زنان، در سوگ پدر والایش حسین علیه السلام با چشمانی اشک بار به سر و سینه می زند. به همین جهت آن منظره مرا به حالی انداخت که

قرارم از کـف رفت و سـر از پـا نشـناخته، وارد صـف سوگـواری و سـینه زنـان شـدم و در برابر کعبه مقصـود و قبله موعـود، به سوگواری پرداختم.(۱)

۳. توجه دادن به آستان امام حسین علیه السلام

مردی به نام «سـرور» که از کودکی گنگ بود و قـدرت سـخن گفتن نـداشت. به مرز سـیزده یا چهارده سالگی رسـیده بود که پدرش دست او را گرفت و نزد سومین سـفیر خاصّ، جناب حسـین بن روح آورد و از او درخواست کرد که از حضرت مهدی علیه السلام تقاضا کند که خود آن گرامی، شفای زبان او را از خدا بخواهد.

جناب حسین بن روح پس از اندکی به آنان گفت:

«إنّکم أُمرتم بالخروج الی الحائر».

یعنی: حضرت مهدی علیه السلام به شما دستور داده است که به مرقد مطهر امام حسین علیه السلام بروید.(۲)

ص:۷۶

۱- العبقری الحسان، ج ۱، ص ۱۱۹، س ۱۱.
۲- بـا این که حضـرت مهـدی علیه السـلام می توانست خودش دعـا کنـد و بی درنـگ شـفا بخشـد، اما دل ها را متوجه کربلا ساخت. در روایت صحیح آمده است که: «خداوند، سرزمین ها و مکان های مقدسی دارد که دوست می دارد در آنجا خوانده شود... و از جمله آنها کنار قبر منوّر حسین علیه السلام است».

پـدر، آن جوان گنگ را به همراه عمویش به کربلا آوردنـد و پس از زیارت مرقد منوّر پیشوای شـهیدان، پدر و عمویش او را به نام صدا کردند و گفتند: «سُرور!» به ناگاه با زبانی فصیح و گشاده گفت: «لبیک!»

پدرش گفت: «پسرم! سخن گفتی؟»

سُرور گفت: «آری! پدر جان!»(۱).

۴. حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف و زیارت امام حسین علیه السلام

حاج علی بغدادی می گوید: (در تشرف خود) به حضرت صاحب الامر علیه السلام عرض کردم: ای سرور ما! مسأله ای دارم؟ فرمود: بپرس . گفتم: روضه خوان های امام حسـین علیه السـلام، می خوانند که سـلیمان اعمش، نزد شخصـی آمد و از زیارت حضـرت سیدالشـهدا علیه السـلام پرسید آن شخص گفت: بدعت است. شب آن شخص در عالم رؤیا، هودجی را میان زمین و آسـمان دیـد، سؤال کرد: در آن هودج کیست؟ گفتنـد: فاطمه زهرا علیها السـلام و خدیجه کبری علیها السـلام. گفت: به کجا می روند؟ گفتند: امشب (شب جمعه)، برای زیارت امام

۱- غیبت شیخ طوسی، ص۱۸۸؛ بحارالأنوار، ج۵۱، ص۳۲۳.

حسین علیه السلام می روند. همچنین دید رقعه هایی از هودج می ریزد و در آنها نوشته است: «امان من النار؛ لزوار الحسین فی لیله الجمعه امان من النار یوم القیامه ؛ این برگ امانی است در روز قیامت برای زوار امام حسین علیه السلام در شب های جمعه». آیا این حدیث، صحیح است؟ فرمودند: آری! راست و درست است.

گفتم : سیدنا! صحیح است که می گویند: هر کس امام حسین علیه السلام را در شب جمعه زیارت کند، این زیارت برگ امان از آتش است؟ فرمود: آری والله؛ و اشک از چشمانش جاری شد و گریست... (۱)

۵. حضور در مجالس حسینی

در این رابطه صدها حکایت موثق نقل شده است. یکی از این تشرفات، قضیه ای است که «آیت الله سید رضا صدر» بدون واسطه این گونه نقل می کند:

حضرت آیت الله آقای حاج سید حسین

ص:۷۸

۱- العبقری الحسان، ج ۲، ص ۱۱۴؛ النجم الثاقب، ص ۴۸۴؛ مفاتیح، ص ۷۹۸؛ عنایات حضرت مهدی موعود عجل الله تعالی فرجه الشریف، ص ۷۷؛ عنایات حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف به علما و طلاب، ص ۱۰۱. امام مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف را بارها در حرم امام حسین علیه السلام ملاقات نموده اند. آیت الله نمازی شاهرودی بعد از تشرفش می گوید: وقتی امام مهدی علیه السلام را زیارت کردم متوجه شدم ایشان را قبلاً بارها و اکثر اوقات در حرم امام حسین علیه السلام مشاهده کرده بودم. عنایات حضرت بقیهالله به آثار امام حسین علیه السلام، ص۱۳۴.

حائری» که سالیانی در کرمانشاه سکونت داشتند و منزل ایشان مرکز نزول زوار کربلا ـ از شناخت و ناشناخت در رفت و برگشت بود، خود ایشان چنین حکایت کرد:

در میان زوار ناشناس، سیدی به منزل من وارد شد که او را نمی شناختم. چند روزی میهمان ما بود، پی بردم که فرد عادی نیست و با جهان دیگر رابطه دارد. روزهای واپسین ماه ذی الحجه بود که این سید بزرگوار در خانه من رحل اقامت انداخته بود و چون در دهه عاشورای ماه محرم روضه داشتیم، بدو گفتم:

می توانی به من خبر دهی که آیا روضه ما مورد رضایت آقا امام زمان علیه السلام است یا نه؟ سید برای جواب مهلت خواست.

ماه ذی الحجه به پایان رسید و جواب سید نرسید. ماه محرم قدم گذارد و روضه ما آغاز شد. روز دوم محرم بود و ما بر سر ناهار بودیم. سید، پاسخ داده و گفت:

آری، مورد رضایت است و خود آقا روز نهم ـ یعنی روز تاسوعا ـ به مجلس شما تشریف می آورند. آقای حائری قبول این

سخن برایش دشوار بود (دانشـمندان به چنین سخن هایی کمتر ایمان می آوردند، سید هم همان طور بود). برای اطمینان آقای حائری، از حوادث روز تاسوعا، یعنی روز تشریف فرمایی خبر داد و چنین گفت که واعظ شهیر کرمانشاه، یعنی اشرف، در آن روز جایی منبر نمی رود به جز در روضه شما، آن هم نه در وقت معین شده که خاتم مجلس باشد، بلکه او نخستین کسی است که روز تاسوعا در مجلس شما شرکت خواهد کرد.

در آن روز «اشرف شیرازی» نخستین کسی است که در منزل شما بر منبر خواهد نشست و منبری مختصر خواهد داشت و سپس به زیر می آیـد و یکسـر به خانه می رود و در هیـچ مجلسـی شـرکت نمی کنـد. منبرش را بـدون خطبه ای یا آیه ای از قرآن یا شعری آغاز می کند و بدون مقدمه داخل سخن می شود.

دیگر آن که، رسم اهل منبر است که روز تاسوعا از فضائل و مناقب حضرت عباس و شهادت آن حضرت سخن گویند. در آن روز، هیچ کدام از آقایان اهل منبر از حضرت عباس

نام نمی برند و همگان از امام زمان می گویند و سخنانشان درباره آن حضرت است. پس از شنیدن این خبرها، آقای حائری روزشماری می کند که کی روز تاسوعا می رسد و چرا دیر می رسد.

و این از دو نظر بود: عشق به شرفیابی و برخورداری از این سعادت و پی بردن به صحیح بودن خبرهای سید، در روز تاسوعا.

روز تاسوعا رسید و آقای حائری زودتر از روزهای دیگر در مجلس شرکت می کند. هنوز چند تنی بیشتر در مجلس حضور نیافته بودند که اشرف می آید.

آقای حائری بدو می گوید: آقای اشرف! برای چه آمده اید؟ چون وقت منبر او نبود، وقت منبرش چند ساعت دیگر بود.

اشرف پاسخ داده گفت: آقا فردا عاشوراست و من بایستی وظیفه ام را در آن روز انجام دهم. سینه ام خسته شده و بایستی سی مجلس را اداره کنم. با خود فکر کردم که امروز استراحت کرده به هیچ مجلسی نروم تا خستگی برطرف شود و برای فردا آماده باشم. این جا نیز برای منبر

نیامـده ام، بلکه برای کسب برکت آمده ام که توسـلی بجویم و سـپس به خانه بروم و تا شب استراحت کنم. طولی نکشـید که اشرف برخاست و به سوی منبر رفت، در حالی که بیش از چند تن بیشتر در مجلس حضور نیافته بودند.

وقتی که بر منبر نشست، سکوتی کرد که ممتد بود. آن گاه حالتی به وی دست داد و بدون خطبه و قرائتی از آیه ای از قرآن و یا خواندن شعری، سخنش را چنین آغاز کرد:

ای گمشـده در بیابان ها کجایی؟! سـپس به مناجات حضـرت مهـدی پرداخت و نالیـدن گرفت. پس از چند دقیقه ای کوتاه از منبر به زیر آمد و گفت: می روم استراحت کنم. پس از او منبری دوم از اشرف پیروی کرده و از امام زمان سخن گفت. سومی نیز از آن حضرت دم زد. چهارمی هم، پنجمی نیز.

تا پایان مجلس همه آقایان گویندگان از آن حضرت سخن گفتند و نامی از حضرت عباس نبردند. آقای حائری چنین گفت:

من سراپا منتظر تشریف فرمایی حضرت بودم، می خواستم بدانم تشریف آورده اند یا

پس از این خواهنـد آمـد. هنگامی که مجلس پر شـد، فکر کردم بایستی با سـید تماس بگیرم؛ چون آمدن حضـرت تأخیر شده بود. همان طور که دم در ایستاده بودم و از آیندگان و روندگان پذیرایی می کردم، چشم انداختم تا ببینم سید در کجا نشسته است. دیدم در انتهای مجلس در کنار دیواری نشسته. تصمیم گرفتم که به سوی او بروم و وضعیت را بپرسم.

به او که رسیدم، دیدم زانوها را در بغل گرفته و سرش در میان زانوهایش قرار دارد و مانند مرده ای بی جان به دیوار تکیه زده است.

صدایش زدم و گفتم: آقا.

سید سر بلند کرده مرا دید و گفت: بله آقا چه می فرمایید؟

پرسیدم: تشریف آورده اند یا نه؟

گفت: هم اکنون در مجلس تشریف دارند، و خدمتشان کسانی هستند که مجموع آنها هفت نفر می شود و جلو منبر دایره وار نشسته اند و لباس کمرچین کردی بر تن دارند.

من برگشتم و دم در به جای خود

ص:۸۳

ایستادم و جلوی منبر را در نظر گرفتم، حلقه مقدّس هفت نفری را دیدم.

سپس قدم برداشتم و به سوی آنها رفتم. هنگامی که خدمتشان رسیدم، قدرت نداشتم که چهره ها را از یکدیگر تمیز دهم. سلام کردم و جواب شنیدم.

سپس عرض کردم: خیلی مشرف فرمودید.

یکی از آنها فرمود: شما بروید دم در، پذیرایی کنید.

امر را اطاعت کردم و دیگر سخنی نگفتم و به زودی به جای خود برگشتم.

با یک نظر از آیندگان و روندگان پذیرایی می کردم و با نظر دیگر به جلوی منبر به هفت تن مقدّس نگاه می کردم. ناگاه دیدم دیگر نیستند و غیب شدند.

مجلس که پایان یافت و با سید خصوصی شدیم، پرسیدم که چه شد و از این جا کجا رفتند؟

سید گفت: در کرمانشاه در یک مجلس دیگر شرکت کردند و آن غرفه زنی بود که در کاروانسرایی قرار داشت و آن زن، روضه

داشت که دو سه تن در آن حضور می یافتند. هفت تن مقدّس چند دقیقه در آن مجلس شرکت کردند و سپس از کرمانشاه رفتند.

از این نقل، چند نکته استفاده می شود:

۱. امام، علم به جزئیات دارد و حضرتش زنده است و حیات دارد. روضه خوانی ها را می دانسته و اینها را می شناخته؛

۲. روضه خوانی مورد رضایتش بوده و در مجالس روضه شرکت می کند؛

۳. روزهای نجومی نزد حضرتش حاضرند و بدان ها رفتار می کند؛

۴. نیکمردانی شرف یاب حضورش می شوند؛

۵. حضرتش در زندگی شخصی، برای آینده برنامه دارد؛

۶. در بسیاری از روضه خوانی ها شرکت نمی کند؛

۷. ناشناس، حرکت می کند؛

۸. حضرتش طی الارض دارد و کسانی که در خدمتش هستند از این فضیلت برخوردارند؛

۹. از نظرها نهان است و گهگاه دیده می شود؛

۱۰. همه زبان ها را می داند و با هر شخصی به زبان خودش، سخن می گوید؛

ص:۸۵

۱۱. عمری طولانی و دراز دارد و این خود معجزه ای است.(۱)

۶. حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف، در سوگ امام حسین علیه السلام

شیخ جلیل حاج ملا سلطان علی روضه خوان تبریزی _ که از جمله عبّاد و زهّاد بود _ نقل می کند:

در عالم رؤیا به حضور حضرت بقیه الله _ ارواحنا فداه _ مشرف شده، خدمت ایشان عرض کردم: مولای من! آنچه در زیارت ناحیه مقدسه ذکر شده که می فرمایید: «فَلَاَنْدُبَنَّک صَباحاً و مَساءً و لابِکینَ عَلیک بدل الدّموُعِ دماً(۲)؛ ای جدّ غریبم! من هر صبح و شام بر تو گریه می کنم و به جای اشک، خون گریه می کنم» صحیح است؟ فرمود: بلی صحیح است.

عرض کردم: آن مصیبتی که در آن به جای اشک خون گریه می کنید، کدام است؟ آیا مصیبت حضرت علی اکبر است؟ فرمود: نه، اگر علی اکبر زنده بود، در این مصیبت او هم خون گریه می کرد.

ص:۸۶

۱- راه مهدی، ص۲۶۷.

۲- بحارالانوار، ج ۹۸، ص ۲۳۸.

گفتم: آیا مصیبت حضرت عباس است؟ فرمود: نه، اگر عباس در حیات بود، او هم در این مصیبت خون گریه می کرد.

عرض کردم: لابد مصیبت حضرت سیدالشهداء علیه السلام است . فرمودند: نه، اگر حضرت سیدالشهداء علیه السلام هم در حیات بود، در این مصیبت خون گریه می کرد.

عرض کردم: پس این کدام مصیبت است که من نمی دانم؟ فرمودند: آن مصیبت، مصیبتِ اسیری زینب است.(۱)

۷. عنایت حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف به مجالس ذکر امام حسین علیه السلام

از آن جایی که امام زمان علیه السلام صاحب عزای واقعی است، بدون تردید به مجالسی که مخلصانه برای جد بزرگوارش علیه السلام برگزار می شود، عنایت و توجّه ویژه ای دارد.

علامه امینی رحمه الله در الغدیر(۲) می گوید: در میان اصحاب ما مشهور است که در هر مجلسی قصیده «ابن عرندس» خوانده شود، موجب تشریف فرمایی حضرت بقیه الله ــ روحی له

۱- العبقری الحسان، ج ۱، ص ۹۸، س ۷.

۲- الغدیر، ج ۷، ص ۱۴.

الفداه _ به آن مجلس می شود.

خطیب بزرگ شیعه، مرحوم شیخ عبدالزهراء کعبی رحمه الله می گوید: یک روز بعد از ظهر وارد صحن مطهر امام حسین علیه السلام شدم، شخصی در مقابل یکی از حجره های صحن شریف _ که کتاب های مذهبی می فروخت و با من سابقه آشنایی داشت _ مرا دید و گفت: کتاب کوچکی دارم که به نظرم برای شما خوب باشد و در آن اشعاری بسیار زیبا دارد. قیمت آن هم این است که یک بار آن را برایم بخوانی.

کتاب را گرفتم. خیلی کتاب مفید و سودمندی بود؛ زیرا اشعار قصیده ابن عَرَنْدَس حلّی _ که مدت ها دنبال آن می گشتم _ در آن بود. در یکی از رواق ها نشسته، به خواندن آن اشعار برای کتاب فروش مشغول شدم و هر دو اشک می ریختیم که ناگهان سیدی از بزرگان عرب را دیدم که در برابرم ایستاده به اشعارم گوش می دهد و گریه می کند.

چون به این ابیات رسیدم:

اَیقْتُلُ ظَمْآناً حُسینٌ بِکربلا

وَ فی کلِّ عُضوٍ مِن اَنامِلِهِ بَحرٌ

وَ والدُهُ السّاقی عَلَی الحَوضِ فی غَدٍ

وَ فاطمَهُ ماءُ الفُراتِ لَها مَهرٌ

فَوا لَهفَ نَفسی لِلحُسین و ما جَنی

عَلَیه غَداهَ الطَّفِّ فی حَربِهِ الشِّمْرُ

ـ آیا حسین علیه السلام باید در کربلا تشنه به شهادت برسد، با آن که در هر انگشت او دریایی یافت می شود؟

ـ و با آن که پدرش علی علیه السلام در روز رستاخیز، مردم را از حوض کوثر سیراب می کند و آب فرات مهریه مادرش فاطمه علیها السلام است!

ـ جانا! دریغا! بر حسین علیه السلام و جنایت هایی که شمر در کربلا نسبت به حضرتش روا داشت.

گریه آن بزرگوار شدید شد، رو به ضریح امام حسین علیه السلام کرد؛ و بیت (ایقتل ظمانا...) را تکرار می نمود و همچون زن جوان مرده می گریست. همین که اشعار را به پایان رساندم، دیگر آن بزرگوار را ندیدم. برای دیدن ایشان، از صحن خارج شدم تا شاید او را بیابم؛ ولی ایشان را ندیدم. به هر کجا رو نمودم، اثری نیافتم؛ گویا از برابر چشمم غایب شده است. به یقین دانستم که

ص:۸۹

حضرت حجت و امام منتظر علیه السلام بوده است.(۱)

۸. سفارش حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف به زیارت عاشورا

محدث نوری رحمه الله حکایت سید رشتی را چنین نقل می کند که حضرت به سید دستور خواندن نافله (خصوصاً نافله شب)، زیارت جامعه و زیارت عاشورا را می دهد و بعد از آن می فرماید: شما چرا نافله نمی خوانید؟ نافله نافله، نافله! شما چرا عاشورا نمی خوانید؟ عاشورا، عاشورا، عاشورا! و بعد فرمود: شما چرا جامعه نمی خوانید؟ جامعه، جامعه، جامعه!(۲)

۹. زیارت عاشورا هدیه به حضرت نرجس علیها السلام

این قضیه توسط مرحوم آیت الله العظمی حاج شیخ عبدالکریم حائری یزدی رحمه الله نقل شده است:

اوقاتی که در سامرا مشغول تحصیل علوم

ص:۹۰

۱- شیفتگان حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف، ج ۳، ص ۱۷۲؛ ملاقات با امام عصر، ص ۳۱۵؛ عنایات حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف به علما و طلاب، ص ۳۹۷؛ کلمه المختار، ج ۱، ص ۴۴۰.

۲- نجم الثاقب، ص ۶۰؛ مفاتیح الجنان بعد از زیارت جامعه.

دینی بودم، اهالی سامرا به بیماری وبا و طاعون مبتلا شدند و هر روز عده ای می مردند!

روزی در منزل استاد مرحوم سید محمد فشارکی (اعلی الله مقامه) بودم و جمعی از اهل علم نیز در آنجا بودند، ناگاه مرحوم آقای میرزا محمد تقی شیرازی تشریف آوردند و صحبت از بیماری وبا شد و این که همه مردم در معرض خطر مرگ هستند.

مرحوم میرزا فرمود: اگر من حکمی بدهم، آیا لازم است انجام شود یا نه؟ همه اهل مجلس تصدیق نمودند و گفتند: بلی.

سپس فرمود: من حکم می کنم که شیعیان ساکن سامرا از امروز تا ده روز همگی مشغول خواندن زیارت عاشورا شوند و ثواب آن را به روح شریف حضرت نرجس خانم والده ماجده حضرت حجه بن الحسن عجل الله تعالی فرجه الشریف هدیه نمایند تا این بلا از آنها دور شود! اهل مجلس این حکم را به تمام شیعیان رساندند و همه شیعیان مشغول خواندن زیارت عاشورا شدند.

از فردا تلف شدن شیعیان موقوف شد و همه روزه عده ای از غیر شیعیان می مردند. به طوری که بر همه آشکار گردیده بود. برخی

از سنی ها از آشناهای شیعه پرسیدند: سبب این که دیگر کسی از شما تلف نمی شود، چیست؟

شیعیان به آنها گفته بودند: زیارت عاشورا! آنها هم مشغول شدند و بلاء از آنها هم برطرف گردید.

شخصی می گفت: زمانی گرفتاری سختی برایم پیش آمد فرمایش آن مرحوم به یادم آمد. پس از اول محرم سرگرم خواندن زیارت عاشورا شدم. روز هشتم به طور خارق العاده برایم فرج حاصل شد.(۱)

دوستی نیز برایم می گفت: یکی از نذرهایی که تجربه کرده ام و بسیار خوب نتیجه داده این است که هر موقع مسئله ای داشته باشم یک ختم قرآن برای حضرت نرگس خاتون علیها السلام نذر کرده و مشغول قرائت می شوم و هنوز ختم قرآن تمام نشده، مشکلم حل می شود.

منظورم از این مطالب این است که شیفتگان مکتب اهل بیت علیهم السلام از مادر امام مهدی علیه السلام غافل نباشند که او از فرزندش

ص:۹۲

۱- آثار و برکات حضرت امام حسین علیه السلام، ص۵۶۲؛ عنایات حضرت بقیه الله عجل الله تعالی فرجه الشریف به آثار امام حسین علیه السلام، ص۴۴.

می خواهـد گره مشـکلات را بـاز فرمایـد. امـام زمان عجل الله تعالی فرجه الشـریف هم عنایت فراوانی به افرادی دارد که برای مادرش قدمی بردارند. آیت الله ناصـری می گوید: شخصی به نام حاج محمد برای رسیدن به مقصودی تصمیم می گیرد عمرهٔ مفرده ای برای حضـرت نرجس علیها السـلام انجام دهـد تا ایشان از فرزنـدش بخواهنـد که او را به مقصودش برساند. لذا یک عمرهٔ مفرده با سـختی و خستگی فراوان انجام می دهد و همان موقع حضرت را در مسجدالحرام زیارت می کند و در حالی که حضرت تبسم می نمودند به اطرافیانش می فرماید: ایشان برای مادر من عمره انجام داده اند و به زحمت هم افتاده اند.(۱)

خاتمه

دولت حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف و رجعت امام حسین علیه السلام

اشاره

«رجعت» مسـأله ای است که در زمان ظهور نمود پیـدا می کنـد و حضـرت ولی عصـر علیه السـلام صاحب رجعت است. اولین امامی که در دولت کریمه رجعت می کند، امام حسین علیه السلام است و

۱- آب حیات، ص ۶۲.

بعد از امام زمان، حضرت سیدالشهدا علیه السلام حاکم و امام حکومت می باشد.

۱. رجعت امام حسین علیه السلام

در دولت و حکومت حضرت حجت علیه السلام اولین شخصی که رجعت می کند و بر سراسر گیتی حکومت می کند، امام حسین علیه السلام است. در این قسمت به پاره ای از روایات در این باره اشاره می شود:

۱.امام صادق علیه السلام فرمود: «اولین کسی که زمین بر رویش شکافته می شود و به دنیا برمی گردد، حسین بن علی است». (۱)

آن حضرت هم چنین فرمود: «اولین کسانی که به دنیا برمی گردند، حسین بن علی علیهما السلام و یارانش و یزید بن معاویه و یارانش هستند که همه آنها را از اول تا اخر می کشد ». سپس امام صادق علیه السلام این آیه شریفه را تلاوت فرمود:

(ثُمَّ رَدَدْنَا لَكُمْ الْكَرَّةَ عَلَيهِمْ وَأَمْدَدْنَاكُمْ بِأَمْوَالٍ

ص:۹۴

۱- بحارالانوار، ج ۵۳، ص ۳۹؛ الزام الناصب، ج ۲، ص ۳۶۰؛ تفسیر برهان، ج ۲، ص ۴۰۸؛ الایقاظ من الهجعه، ص ۳۶۰.

وَبَنِينَ وَجَعَلْنَاكُمْ أَكْثَرَ نَفِيراً)؛(۱) «پس شما را بار دیگر بر آنها مسلّط کنیم و با مال و فرزندان یاری رسانیم و تعدادتان را افزون تر کنیم».(۲)

و امام محمد باقر علیه السلام می فرمایند: امام حسین علیه السلام شب عاشورا به اصحابش فرمود:

«... فابشروا بالجنه، فوالله انما نمکث ماشاء الله تعالی بعد ما یجری علینا، ثم یخرجنا الله و ایاکم حین یظهر قائمنا فینتقم من الظالمین، و انا و انتم نشاهدهم فی السلاسل و الاغلال و انواع العذاب و النکال ...؛ بشارت باد شما را به بهشت، به خدا قسم که بعد از آنچه بر ما جاری شود، مکث خواهیم کرد آن قدر که خدای تعالی خواسته باشد، پس بیرون می آورد ما و شما را در آن هنگامی که قائم ما ظاهر شود، پس انتقام خواهد کشید از ظالمان، و ما و شما مشاهده خواهیم کرد ایشان را در سلاسل و اغلال و گرفتار به انواع عذاب و نکال...».(۳)

و امام حسین علیه السلام در روز عاشورا، دوباره از «رجعت» خود سخن گفته، می فرماید: «من اولین کسی خواهم بود که زمین شکافته

ص:۹۵

۱- سوره اسراء، آیه ۶.

۲- بحارالانوار، ج ۵۳، ص ۷۶؛ تفسیر صافی، ج ۳، ۱۷۹؛ تفسیر عیاشی، ج ۲، ص ۲۸۲؛ نورالثقلین، ج ۳، ص ۱۴۰؛ تفسیر برهان، ج ۲، ص ۴۰۸.

۳- گزیده کفایه المهتدی، ص ۱۰۵ و ۱۰۶، ح ۱۹.

می شود و رجعت می کنم».(۱)

و در زیارت حضرت ابوالفضل علیه السلام می خوانیم:

«جئتک یابن امیرالمؤمنین وافداً الیکم و قلبی مسلم لکم ... فمعکم معکم لامع عدوکم انی بکم و بایابکم من المؤمنین و بمن خالفکم و قتلکم من الکافرین؛ ای پسر امیرمؤمنان! من به محضر شما شرفیاب شدم؛ در حالی که دلم تسلیم شما و یاریم آماده برای شما است... من با شمایم، با شمایم، نه با دشمنان شما. من نسبت به شما و بازگشت شما از ایمان آورندگان و نسبت به آنان که شما را کشتند، از کافرانم».(۲)

۲. امام حسین علیه السلام در سوگ حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف

بر اساس روایاتی که درباره رجعت وارد شده، امام حسین علیه السلام در اواخر حکومت ولی عصر، با اصحاب با وفایش رجعت می کند و برای همه مردمان معرفی می شود، تا کسی در مورد آن حضرت دچار تردید نگردد. هنگامی که همه مردم او را شناختند، اجل

ص:۹۶

۱- بحارالانوار، ج۴۵، ص ۸۰ و ج ۵۳، ص ۶۲؛ الایقاظ من الهجعه، ص ۳۵۲؛ فوز اکبر، ص ۳۶؛ «فاکونُ اوّل من ینشقُّ الارض عنه فاخرجُ خرجه یوافق ذلک خرجه امیرالمؤمنین و قیام قائمنا.»

۲- بحارالانوار، ۲۲، ص ۱۷۳؛ شیعه و رجعت، ص ۲۱۷و۲۱۸.

حضـرت بقيه الله فرا رسـيده، چشم از جهـان فرو مى بنـدد. آن گـاه امام حسـين عليه السـلام متصـدى و متولى امر غسل، كفن، حنوط و دفن ايشان مى گردد.

امام صادق عليه السلام درباره آيه شريفه (ثُمَّ رَدَدْنَا لَكمْ الْكرَّةَ عَلَيهِمْ)(۱) مى فرمايد:

«مقصود زنـده شـدن دوبـاره امـام حسـين عليه السـلام و هفتـاد تن از اصـحابش در عصـر امـام زمـان است؛ در حـالى كه كلاه خودهايى طلايى بر سر دارند و به مردم، رجعت و زنده شدن دوباره حضرت حسين عليه السلام را اطلاع مى دهند تا مؤمنان به شك و شـبهه نيفتند». اين در حالى است كه حضرت حجت در ميان مردم است؛ چون معرفت و ايمان به حضرتش در دل هاى مردم استقرار يافت، مرگ او فرا مى رسد. پس امام حسين عليه السلام متولى غسل، كفن، حنوط و دفن ايشان مى شود و هرگز غير از وصى، وصى را تجهيز و خاك سپارى نمى كند».(۲)

۱- سوره اسراء، آيه ۶.

۲- كافى، ج ۸، ص ۲۰۶؛ تأويل الأيات الظاهره، ج ۱، ص ۲۷۸ و ج ۲، ص ۷۶۲؛ مختصر البصائر، ص ۴۸؛ تفسير برهان، ج ۲، ص ۴۰۱؛ بحارالانوار، ج ۵۳، ص ۱۳ و ص ۵۱ ص ۵۶؛ تفسير عياشى، ج ۲، ص ۲۸۱؛ نورالثقلين، ج ۳، ص ۱۳۸؛ المحجه فى ما نزل الحجه، ص ۱۲۱؛ الايقاظ من الهجعه، ص ۳۰۹.

امام صادق علیه السلام می فرماید:

«حسین علیه السلام با اصحابش می آیند و هفتاد پیامبر آنان را همراهی می کنند؛ چنان که همراه موسی علیه السلام هفتاد نفر فرستاده شدند. آن گاه حضرت قائم علیه السلام انگشتر را به وی می سپارد و امام حسین علیه السلام غسل و کفن، حنوط و دفن حضرت قائم را بر عهده می گیرد».(۱)

«اللهم بحقّ الحسین اشفِ صدر الحسین

بظهور الحجه»

ص:۹۸

۱- الایقاظ من الهجعه، ص ۳۶۸.

بخش دوم: رهیافت ها

اشاره

ص:۹۹

تکلیف ما

اشاره

بـا توجه به شـباهت هـا و پیونـدهایی که میـان حضـرت سیدالشـهداء علیه السـلام و حضـرت بقیهالله علیه السـلام وجود دارد، و عـاشورا پشـتوانه فرهنگی عصـر غیبت و استراتژی انتظـار است تکلیف بسـیار حساس و خطیری متوجه تمامی شـیعیان خصوصـاً ارادتمندان، عزاداران، عاشقان و زائران امام حسین علیه السلام است که به دو بعد آن اشاراتی می شود:

۱. فرصت ها و تهدیدها

از پیونـد ظهر عـاشورا بـا ظهور آخرین حجّت حق بهترین فرصت حاصل می شود تا به فکر الگوسازی برای فرهنگ غنی شـیعه باشـیم. بـا توجه به مشـابهت یـاران هر دو قیـام (نقش جوانـان و زنـان در هر دو دوره) و اشتراک اهـداف هر دو نهضت بهترین عرصه برای حضور و ظهور معصوم فراهم می آید.

ص:۱۰۰

تـدبیر و مدیریت در بحران ها برای حفظ و جلوگیری از ریزش ها تکلیف اصـلی برای زمینه سازی می باشد. امروزه با توجه به مـدیریت تحول می توان از نهضت امام حسـین علیه السـلام برای بسط و تعمیق اندیشهٔ انسان مدرنِ عصـر غیبت، بهره جست و تلاش کرد و نگذاشت تکرار تاریخ، خاطره های تلخ و سیاه را استمرار بخشد.

اگر وضـعیت اجتمـاعی و سیاسـی سـال شـصت و یک هجری منجر به شـهادت غریبانه خامس آل عباء علیه السـلام شـد. همان مسئله در مورد حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف موجب طولانی شدن دوران غیبت می گردد.

در عاشورای سال شـصت و یک هجری، مردم حاضر به همکاری با امام زمانشان نشدند. انسان ها به ظاهر دین دار بودند، نماز می خواندند، قرآن تلاوت می کردند، روزه می گرفتند، به حج می شتافتند. اما این عبادت ها خالی از روح ولایت بود.(۱) لذا وقتی امام زمانشان در هشتم ذی حجه مکه را به

ص:۱۰۱

۱- ر.ک: فصلنامه انتظار، ش ۵ مقاله نگارنده با عنوان «مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف روح حج».

سمت کوفه ترک می کند، آنها به سوی منی و عرفات می روند و...

این مسئله تهدید بسیار جدی برای این عصر است. نباید از وجود امام عصر عجل الله تعالی فرجه الشریف غافل بود و سرگرم دنیا و حتی غرق در عبادت بدون ولایت بود.

اگر انسان های زمان امام حسین علیه السلام در برابر وجدان تاریخ و در محکمه عدل خداوند متعال محکوم و مجرم می باشند، کسانی که به استنصار امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف هم لبیک نمی گویند، مقصر و مجرم اند و تاکنون چند بار به امام مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف لبیک گفته ایم؟ آیا تاکنون صدای رسای او را با گوش جان شنیده ایم؟ آیا ضرورت پرداختن به فرهنگ مهدویت برای ما روشن است؟ آیا با خواسته های او آشنا هستیم؟ آیا می دانیم امر او بر زمین مانده و ما مشغول دنیای خویش هستیم؟

مگر نه این است که براساس آیه شریفه (يوْمَ نَدْعُو كلَّ أُنَاسٍ بِإِمَامِهِمْ)(۱) همه در برابر امام

ص:۱۰۲

۱- سوره اسراء، آیه ۷۱. امام رضا علیه السلام درباره این آیه فرموده اند: «هر گروهی با امام زمانش در فردای قیامت محشور می شود». بحارالأنوار، ج۸، ص۱۰. در روایات دیگری امام صادق علیه السلام درباره این آیه شریفه می فرماید: «امامُهُم الذی بین اظهُرهِم و هو قائم اهل زمانه» ؛ کافی، ج۱، ص۵۳۶؛ معجم احادیث الامام المهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف، ج۵، ص۲۳۲.

زمانمان مسئولیم و براساس این فراز از زیارت جامعه «و ایاب الخلق الیکم و حسابهم علیکم» روزی فرا می رسد که باید پاسخگوی به امام زمانمان باشیم. از کربلا آموخته ایم که همه افراد حتی شهزاده علی اکبر و امام زاده ای چون ابوالفضل علیه السلام و همه چیزها باید فدای امام زمان علیه السلام شود. همه خواسته ها در برابر خواست حجت خدا رنگ می بازد.

و چه کسی نمی داند مهم ترین خواسته امام زمان زمینه سازی برای ظهور اوست؟

۲. بیم ها و امیدها

با توجه به گذشت قرن ها از زمان غیبت و سپری شدن دوازده قرن غربت، ابتدا بیم آن می رود که ما نیز مانند انسان های گذشته امامان را تنها گذاشته ایم. اما با توجه به وضعیت اجتماعی و سیاسی این دوران باید گفت: بسیار امیدواریم ما از جمله یاران

ص:۱۰۳

مشرقی او باشیم که زمینه را برای ظهورش مهیا کرده ایم.

گفتنی است بیم و امیـدی هم نسـبت به مجالس عزاداری سیدالشـهداء علیه السـلام وجود دارد؛ در برخی از مجالس حسـینی، هیچ سـخنی از فرزندش امام مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف بیان نمی شود. و در برخی از مجالس، مطالب سست و واهی که مخالف با رضایت حضـرت ولی عصـر عجل الله تعالی فرجه الشـریف است بیان می شود. و بعضـی از مجالس هم دعا برای امام عصر عجل الله تعالی فرجه الشریف را به انتهای مجلس و آخرین خواسته خود موکول می کنند!!!

در حـالی که بایـد از تمـام آسـیب هـا و آفت هـا از مجـالس اهـل بیت علیهم السـلام پرهیز داشت. عاشـقان و محبـان اهل بیت عصـمت و طهارت بدانند: دعا کردن برای ظهور امام مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف از وظایف مهم همگان است و مانند نماز میت نیست که واجب کفایی باشـد و با انجام دادن عـده ای از دیگران ساقط شود، بلکه مانند نمازهای پنج گانه است که بر همگان لازم است.(۱)

هم چنین حضرت امام حسین علیه السلام در عالم

ص:۱۰۴

۱- مکیال المکارم، ج ۱، ص۴۳۸.

مکاشفه به یکی از بزرگان قم فرمودند: «... مهدی ما در عصر خویش مظلوم است، تا می توانید درباره او سخن بگویید و قلم فرسایی کنید، آنچه درباره شخصیت او بگویید درباره همه معصومان علیهم السلام گفته اید. چون حضرات معصومین همه در عصمت، ولایت و امامت یکی هستند و چون عصر، عصر مهدی ماست سزاوار است مطالب درباره او گفته شود... باز تأکید می کنم که درباره مهدی ما زیاد سخن بگویید و بنویسید. بیش از آنچه نوشته و گفته شده باید درباره اش نوشت و گفت»(۱).

بنابراین عاشورا باید شور انتظار و شوق ظهور را مضاعف کند و عزاداران حسینی با یک چشم بر مصائب ابی عبدالله علیه السلام گریه و با چشم دیگر افق های ظهور را رصد کنند. با چشمان اشك بار و با لبان مترنم به ظهور، بیرق عزای حسین علیه السلام و پرچم سبز انتظار را به دوش گرفته و با یک دست در رثای حسین علیه السلام بر سر و سینه و با دست دیگر به سوی آسمان برای ظهور دعا کنند.(۲)

۱- صحیفه مهدیه، ص۵۹.

۲- عاشورا مکتب انتظار، ص۱۴.

کی شود مهدی بیاید یا حسین

کربلا را او گشاید یا حسین

کی شود آوای تو از نای او

در کنار کعبه آید یا حسین

می شود با یا لثارات الحسین

نهضتی برپا نماید یا حسین

کی شود گیرد ز دشمن انتقام

شعر پیروزی سراید یا حسین

کی شود آن روضه خوان خون جگر

سوز این دل را فزاید یا حسین(۱)

ص:۱۰۶

۱- فراق مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف رثای حسین علیه السلام، ص۲۶۲.

منابع مطالعاتی

اکنون که چاپ مجدد این اثر در دست اقدام است، کتاب های بسیار سودمند و مناسبی در این رابطه وجود دارد که برخی از آنان را برای اطلاع بیشتر از پیوند امام حسین علیه السلام و امام مهدی علیه السلام معرفی می کنیم:

۱. نینوا و انتظار تأملی نو، جمعی از محققان مرکز تخصصی مهدویت، چاپ اول ۱۳۸۳، رقعی، ۳۲۰ صفحه، قم، انتشارات بنیاد فرنگی مهدی موعود، تلفن ۷۷۳۷۸۰۱_۰۲۵۱

۲. عاشورا و انتظار، مسعود پورسید آقایی، چاپ چهارم، ۱۳۸۵، رقعی، ۷۲ صفحه، قم، انتشارات حضور.

۳. نینوا معبر انتظار، صادق سهرابی، چاپ دوم ۱۳۸۵، رقعی، ۳۲ صفحه، تهران، انتشارات مهر محبوب.

۴. بررسی مقایسه ای بین حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف و امام حسین علیه السلام، آیت الله کریمی جهرمی، چاپ اول ۱۳۸۱، رقعی ۶۴ صفحه، تبریز، مسجد آیت الله انگجی.

۵. با حسین تا مهدی، سید مجتبی حسینی، چاپ سوم، ۱۳۸۲، رقعی ۵۸ صفحه، تهران، کتاب نیستان.

ص:۱۰۷

۶. از ظهر تا ظهور، حسین ایرانی، چاپ اول ۱۳۸۱، پالتویی ۶۴ صفحه، قم، انتشارات نور السجاد.

۷. عاشورا مکتب انتظار، دکتر علی هراتیان، چاپ اول ۱۳۸۵، جیبی ۴۸ صفحه، قم، نشر حاذق.

۸. عنایات امام زمان علیه السلام به آثار امام حسین علیه السلام، محمد رضا باقی اصفهانی، چاپ اول ۱۳۸۰، وزیری ۱۵۰ صفحه، قم.

۹. فراق مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف رثای حسین علیه السلام، ناصر شهیدی، چاپ اول ۱۳۸۳، رقعی، ۲۸۰ صفحه، قم، نشر روح.

۱۰. امام زمان و حضرت ابوالفضل العباس، سالم جعفری، چاپ اول ۱۳۸۳، رقعی ۹۶صفحه، تهران، انتشارات لاهوت.

۱۱. مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف و زینب علیها السلام، محمد رضا فؤادیان، چاپ اول ۱۳۸۳، رقعی، ۶۴ صفحه، قم، نشر روح.

۱۲. کرانه کرامت، پیوند امام مهدی علیه السلام و حضرت عباس علیه السلام، محمد رضا فؤادیان، چاپ اول ۱۳۸۴، رقعی، ۱۲۰ صفحه، تهران، انتشارات مهر محبوب.

ص:۱۰۸

منابع و مآخذ

۱. قرآن کریم.

۲. نهج البلاغه

۳. صافی گلپایگانی، لطف الله، منتخب الاثر، قم، مؤسسه سیده المعصومه، ۱۴۱۹هـ.ق.

۴. مجلسی، محمد باقر، بحارالأنوار، تهران، چاپ اسلامیه، ۱۴۰۴هـ.ق.

۵. بحرانی، سید هاشم، البرهان فی تفسیر القرآن، قم، مؤسسه بعثت، ۱۴۱۷ هـ.ق.

۶. قمی، ابن قولویه، کامل الزیارات، نجف، مرتضویه، ۱۳۵۷هـ.ش.

۷. نوری، میرزا حسین، مستدرک الوسائل، قم، آل البیت علیهم السلام، ۱۴۰۸هـ.ق.

۸. صدوق، محمد ابن علی بن حسین بابویه، ثواب الاعمال و عقاب الاعمال، قم، شریف رضی، ۱۳۶۴.

۹. شیخ صدوق، عیون اخبار الرضا، تهران، انتشارات جهان، ۱۳۷۸هـ.ش.

۱۰. صدوق، کمال الدین و تمام النعمه، قم، دار الکتب الاسلامیه، ۱۳۹۵هـ.ش.

۱۱. صدوق، امالی، قم، انتشارات کتابخانه اسلامیه، ۱۳۶۲ هـ. ش.

ص:۱۰۹

۱۲. مفاتیح الجنان، شیخ عباس قمی، ۱۳۸۵.

۱۳. خزاز رازی قمی، علی بن محمد، کفایه الأثر، قم، انتشارات بیدار، ۱۴۰۱ه_.ق.

۱۴. کورانی علی و دیگران، معجم الاحادیث المهدی، قم، مؤسسه معارف اسلامی، ۱۴۱۱ه_.ق.

۱۵. موسوی اصفهانی، سید محمد تقی، مکیال المکارم، ترجمه سید مهدی حائری قزوینی، قم، انتشارات جمکران، ۱۳۸۴ ه_.ش.

۱۶. طاهری، حبیب الله، سیمای آفتاب، قم، زائر، ۱۳۸۰ ه_.ش.

۱۷. نعمانی، محمد بن ابراهیم بن جعفر کاتب معروف به ابی زینب نعمانی، غیبت نعمانی، تهران، مکتبه الصدوق، ۱۳۹۷ ه_.ش.

۱۸. المقدسی الشافعی، یوسف بن یحیی، عقد الدرر فی اخبار المنتظر، قاهره مصر، مکتبه عالم الفکر، ۱۳۹۹ ق.

۱۹. محمد بن جریر بن رستم، دلائل الامامه، قم، دار الذخائر، بی تاریخ.

۲۰. برقی، احمد بن خالد، المحاسن، قم، دار الکتب اسلامیه، ۱۳۷۰ ه_.ش.

۲۱. جوینی خراسانی، علی ابن محمد، فرائد السمطین، قم، مؤسسه محمودی، ۱۴۰۰ه_.ق.

۲۲. مازندرانی، محمد بن شهرآشوب، مناقب آل ابی طالب، قم، علامه، ۱۳۷۹ ه_.ش.

ص:۱۱۰

۲۳. طوسی، محمد بن الحسن، الغیبه طوسی، قم، معارف اسلامی، ۱۴۱۱ه_.ق.

۲۴. کلینی، محمد بن یعقوب، کافی، تهران، دارالکتب اسلامیه، ۱۳۶۵ه_.ش.

۲۵. دیلمی، حسن ابن ابی الحسن، ارشاد القلوب، بی جا، انتشارات شریف رضی، ۱۴۱۲ه_.ق.

۲۶. عاملی محمد ابن حسن، وسائل الشیعه، قم، آل البیت، ۱۴۰۹ ه_.ق.

۲۷. عاملی محمد ابن حسن، الایقاظ من الهجعه فی اثبات الرجعه، تهران، انتشارات نوید، ۱۳۶۲ه_.ش.

۲۸. الحر عاملی محمد ابن حسن، اثباه الهداه بالنصوص و المعجزات، قم، چاپخانه علمیه، بی تاریخ.

۲۹. طبرسی نوری، میرزا حسین، نجم الثاقب، قم، مسجد مقدّس جمکران، ۱۳۷۷ه_.ش.

۳۰. یزدی حائری، علی، الزام الناصب فی اثبات حجه الغائب، بی تا، بی جا.

۳۱. طبسی، محمد رضا، شیعه و رجعت، دار النشر اسلام، بی جا، بی تا.

۳۲. حافظ ابی عبدالله محمد بن عبدالله نیشابوری، مستدرک حاکم، قم، دار الفکر، ۱۴۲۲ه_.ق.

۳۳. بررسی مقایسه ای بین حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف و امام حسین علیه السلام، کریمی جهرمی، علی، تبریز، مسجد انگجی،۱۳۸۱.

ص:۱۱۱

۳۴. باقی اصفهانی، محمد رضا، برکات حضرت ولی عصر (عنایات امام زمان و آثار امام حسین) از العبقری الحسان، قم، ذاکر المهدی، ۱۳۸۱.

۳۶. فقیه ایمانی، میرزا محمدباقر، فوز اکبر در توسلات به امام منتظر، قم، مسجد مقدّس جمکران، ۱۳۸۲.

۳۷. راوندی، قطب الدین، قصص الأنبیا، مشهد مقدس، پژوهش های اسلامی، ۱۴۰۹هـ.ق.

۳۸. موفق ابن احمد قطب خوارزمی، مقتل خوارزمی، عراق ناشر محمد رضا سلمان، ۱۳۲۷هـ.ش.

۳۹. طبسی، نجم الدین، چشم اندازی به حکومت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف، قم، بوستان کتاب، ۱۳۸۰هـ.ش.

۴۰. حسینی استرآبادی، سید شرف الدین علی (نجفی)، تأویل الآیات الظاهره فی فضائل العتره الطاهره، قم، مدرسه الامام مهدی، قرن ششم.

۴۱. حلّی، عزالدین حسن بن سلیمان، مختصر البصائر الدرجات، چاپ قدیم، نجف، چاپخانه حیدریه، بی تا.

۴۲. سید ابن طاووس علی بن موسی، مصباح الزائر، قم، مؤسسه آل البیت لأحیاأ التراث، ۱۳۷۵هـ.ش.

۴۳. یزدی، شیخ اسماعیل، سحاب رحمت، قم، مسجد مقدّس جمکران، ۱۳۷۷هـ.ش.

ص:۱۱۲

۴۴. ابو محمد حسن بن علی بن الحسین بن شعبه حرّانی، تحف العقول عن آل الرسول، قم، انتشارات اسلامی وابسته به جامعه مدرسین، بی تا.

۴۵. ابوجعفر محمد بن بابویه، علل الشرایع، نجف، کتابفروشی حیدری، ۱۳۸۰.

۴۶. میرلوحی موسوی سبزواری، گزیده کفایه المهدی، تهران، گروه احیاء التراث، ۱۳۷۳ و چاپ اخیر ۱۳۸۴.

۴۷. ابن اعثم کوفی، محمد بن علی، الفتوح ابن عثم، بی جا، علمی فرهنگی، ۱۳۸۰.

۴۸. قندوزی، سلیمان بن ابراهیم، ینابیع المودّه، تهران، اسوه، ۱۳۷۴.

۴۹. خادمی شیرازی، محمد، یاد مهدی، قم، مسجد مقدّس جمکران، ۱۳۷۱.

۵۰. تاریخ طبری معروف به تاریخ الامم و الملوک، بیروت لبنان، الأعلمی للمطبوعات، ۱۴۱۸هـ.ق.

۵۱. شیخ طوسی، التهذیب الاحکام، بیروت، دارالتعارف للمطبوعات، ۱۴۱۲ ق.

۵۲. ناصری، آب حیات، ۱۳۸۵، قم، موسسه فرهنگی دارالهدی.

۵۳. حائری، محمد مهدی، معالی السبطین فی احوال الحسن و الحسین، قم، شریف رضی، ۱۳۷۷هـ.ش.

ص:۱۱۳

,

بنیاد فرهنگی حضرت مهدی موعود عجل الله تعالی فرجه الشریف استان قم در راستای گسترش معارف مهدویت و شناخت هرچه بیشتر امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف با بهره گیری از کارشناسان و اساتید مرکز تخصصی مهدویت حوزه علمیه قم، با ریاست هیات امنایی استاد بزرگوار حضرت حجت الاسلام و المسلمین قرائتی (زید عزه) و ریاست هیات مدیره بنیاد در استان قم، امام جمعه محترم حضرت آیت الله سعیدی (دامت برکاته) فعالیت می نماید.

با ما تماس بگیرید.

برادران: ۰۲۵۳۷۸۳۷۵۹۲ - ۰۲۵۳۷۸۴۱۳۰۱ - تلفکس: ۰۲۵۳۷۸۳۹۸۵۲

خواهران: ۰۲۵۳۷۸۳۷۱۳۸ - ۰۲۵۳۷۸۳۷۱۳۹

http://qum.mahdi۳۱۳.org

http://qom.mahdaviat.ir

ص:۱۱۵

خدمات بنیاد به شما

۱.عضویت شما به عنوان خادم افتخاری حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف (صدور کارت مهدی یاوری و همکاری فعّال در عرصه مهدویّت)؛

۲.شرکت در دوره های آموزشی مهدویت؛

۳.به روز رسانی اطلاعات مهدوی شما؛

۴ .اهداء بسته های فرهنگی به شما؛

۵.حضور در همایش هاو حلقه های معرفت و نشست های علمی؛

۶.پاسخگویی به سوالات و شبهات مهدویت.

شرکت در طرح مهدی یاوری

امام صادق علیه السلام : یک درهم که درراه رسیدن به امام علیه السلام مصرف شود،بهتراست ازهزاردرهمی که دردیگر راههای خیرصرف گردد.(اصول کافی،ج۱،ص۵۳۸).

شما می توانید با دریافت کارت عضویت به عنوان خادم افتخاری و مهدی یاور، هر ماه بااهداء کمکهای مالی خود؛ حتی اختصاص هرماه ۵۰۰۰تومان (به صورت: ۱.

ص:۱۱۶

کارت به کارت توسط دستگاه خودپرداز؛ ۲. واریز به حساب؛ ۳. مراجعه به بنیاد)، بنیاد فرهنگی حضرت مهدی موعود عجل الله تعالی فرجه الشریف استان قم را در جهت گسترش معارف مهدویت و شناخت امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف و جلوگیری از آسیبها یاری نمایید.

شماره حساب سیبای بانک ملی: ۰۱۰۸۰۱۳۱۸۳۰۰۷ _ شماره کارت سیبای بانک ملی: ۶۰۳۷۹۹۱۱۹۹۵۲۴۸۱۴ (بنام بنیاد فرهنگی حضرت مهدی موعود عجل الله تعالی فرجه الشریف استان قم)

شماره حساب بانک ملت: ۳۳۹۳۰۴۹۷۱۸۹ _ شماره کارت بانک ملت: ۶۱۰۴۳۳۷۷۷۰۰۰ (بنام بنیاد فرهنگی حضرت مهدی موعود عجل الله تعالی فرجه الشریف استان قم)

ص:۱۱۷

مسابقه بزرگ «از حسین علیه السلام تا مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف »

برای شرکت در مسابقه پاسخنامه را همراه با مبلغ هزار تومان برای هر نفر داخل یک پاکت گذاشته و به مراکز ذیل تحویل دهید:

۱. دفتر مرکزی بنیاد به نشانی: قم، خیابان انقلاب (چهارمردان)، کوچه پنجم، (عشقعلی) فرعی نهم، پلاک۱۰۹، بنیاد فرهنگی حضرت مهدی موعود عجل الله تعالی فرجه الشریف استان قم؛

۲. دفتر خواهران: قم، نبش میدان روح الله، دارالقرآن سازمان تبلیغات اسلامی، طبقه۲، دفتر خواهران بنیاد فرهنگی حضرت مهدی موعود عجل الله تعالی فرجه الشریف، تلفن۳۷۸۳۷۱۳۸؛

۳. کلیه کانون های فرهنگی مساجد استان قم؛

۴. هیئاتی که کتاب مسابقه را در اختیار شما گذاشته اند.

به ۳۱۳ نفر از برندگان مسابقه به قید قرعه جوایزی از قبیل کمک هزینه عمره و کربلا و جوایز ارزنده دیگر در مراسمی با حضور کلیه شما عزیزان اهدا می گردد.

مهلت ارسال پاسخنامه: ۲۵/۱۰/۱۳۹۲

برگزاری همایش و اهداء جوائز: ایام ولادت حضرت رسول اکرم صلی الله علیه و آله و سلم و امام جعفر صادق علیه السلام

ص:۱۱۸

ـ سؤالات چهارگزینه ای ـ

۱. او سند و پشتوانه قرآن است:

الف:امام حسین ب:امام مهدی

ج:پیامبر د:امام علی

۲. لقب قائم در چه روزی به امام مهدی اطلاق شد؟

الف: روز مباهله ب:روز عاشورا

ج:روز غدیر د:روز دحو الارض

۳. این حدیث از کیست:"اگرمهدی را درک کنم همه عمرم رابا خدمت او سپری می کنم".

الف:امام حسین ب:امام صادق

ج:امام رضا د:پیامبر

۴. اولین کلام امام مهدی است:

الف: قرآن ب:یاد حضرت زهرا

ج: یاد امام حسین د:حرمت کعبه

۵. شعار سپاه امام مهدی چیست؟

الف: بقیه الله ب:البیعه لله

ج: یالثارات الحسین د:نصرت الله

۶. بافضلیت ترین عمل در شب نیمه شعبان چیست؟

الف:زیارت امام مهدی ب:غسل

ج: نمازودعا د:زیارت امام حسین

۷. علامه امینی خواندن این قصیده را موجب جلب عنایات امام مهدی بیان می کند؟

الف: ابن عرندس ب:ابوالفتاح

ج: علامه حلی د:سیدبن طاوس

۸. اولین معصومی که رجعت می کند،کیست؟

الف:امام حسین ب:امام علی

ج: امام حسن د :حضرت زهرا

ص:۱۱۹

۹. عاشورا باید شور... وشوق... رامضاعف کند.

الف:انتظار- ظهور　　　ب:حسینی - مهدوی

ج: عزاداری - جشن نیمه شعبان د:فرد- اجتماع

۱۰. از پیوند ظهرعاشورابا ظهورآخرین حجت حق بهترین...حاصل می شود.

الف:زمینه سازی　　　ب: فرصت

ج: پیام　　　　د: انقلاب

نام: .... نام خانوادگی: ....

نام پدر: ....　　　میزان تحصیلات: ....

شماره تماس: ....

نشانی دقیق: ....

....

ردیف

الف

ب

ج

د

۱

۲

۳

۴

۵

۶

۷

۸

۹

۱۰

ص:۱۲۰

درباره مرکز

بسمه تعالی

هَلْ يَسْتَوِی الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ

آيا کسانی که می‌دانند و کسانی که نمی‌دانند یکسانند ؟

سوره زمر/ ۹

مقدمه:

موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان، از سال ۱۳۸۵ هـ.ش تحت اشراف حضرت آیت الله حاج سید حسن فقیه امامی (قدس سره الشریف)، با فعالیت خالصانه و شبانه روزی گروهی از نخبگان و فرهیختگان حوزه و دانشگاه، فعالیت خود را در زمینه های مذهبی، فرهنگی و علمی آغاز نموده است.

مرامنامه:

موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان در راستای تسهیل و تسریع دسترسی محققین به آثار و ابزار تحقیقاتی در حوزه علوم اسلامی، و با توجه به تعدد و پراکندگی مراکز فعال در این عرصه و منابع متعدد و صعب الوصول، و با نگاهی صرفا علمی و به دور از تعصبات و جریانات اجتماعی، سیاسی، قومی و فردی، بر مبنای اجرای طرحی در قالب « مدیریت آثار تولید شده و انتشار یافته از سوی تمامی مراکز شیعه» تلاش می نماید تا مجموعه ای غنی و سرشار از کتب و مقالات پژوهشی برای متخصصین، و مطالب و مباحثی راهگشا برای فرهیختگان و عموم طبقات مردمی به زبان های مختلف و با فرمت های گوناگون تولید و در فضای مجازی به صورت رایگان در اختیار علاقمندان قرار دهد.

اهداف:

۱.بسط فرهنگ و معارف ناب ثقلین (کتاب الله و اهل البیت علیهم السلام)

۲.تقویت انگیزه عامه مردم بخصوص جوانان نسبت به بررسی دقیق تر مسائل دینی

۳.جایگزین کردن محتوای سودمند به جای مطالب بی محتوا در تلفن های همراه ، تبلت ها، رایانه ها و ...

۴.سرویس دهی به محققین طلاب و دانشجو

۵.گسترش فرهنگ عمومی مطالعه

۶.زمینه سازی جهت تشویق انتشارات و مؤلفین برای دیجیتالی نمودن آثار خود.

سیاست ها:

۱.عمل بر مبنای مجوز های قانونی

۲.ارتباط با مراکز هم سو

۳.پرهیز از موازی کاری

۴.صرفا ارائه محتوای علمی

۵.ذکر منابع نشر

بدیهی است مسئولیت تمامی آثار به عهده ی نویسنده ی آن می باشد .

فعالیت های موسسه :

۱.چاپ و نشر کتاب، جزوه و ماهنامه

۲.برگزاری مسابقات کتابخوانی

۳.تولید نمایشگاه های مجازی: سه بعدی، پانوراما در اماکن مذهبی، گردشگری و...

۴.تولید انیمیشن، بازی های رایانه ای و ...

۵.ایجاد سایت اینترنتی قائمیه به آدرس: www.ghaemiyeh.com

۶.تولید محصولات نمایشی، سخنرانی و...

۷.راه اندازی و پشتیبانی علمی سامانه پاسخ گویی به سوالات شرعی، اخلاقی و اعتقادی

۸.طراحی سیستم های حسابداری، رسانه ساز، موبایل ساز، سامانه خودکار و دستی بلوتوث، وب کیوسک، SMS و...

۹.برگزاری دوره های آموزشی ویژه عموم (مجازی)

۱۰.برگزاری دوره های تربیت مربی (مجازی)

۱۱. تولید هزاران نرم افزار تحقیقاتی قابل اجرا در انواع رایانه، تبلت، تلفن همراه و... در ۸ فرمت جهانی:

۱.JAVA

۲.ANDROID

۳.EPUB

۴.CHM

۵.PDF

۶.HTML

۷.CHM

۸.GHB

و ۴ عدد مارکت با نام بازار کتاب قائمیه نسخه :

۱.ANDROID

۲.IOS

۳.WINDOWS PHONE

۴.WINDOWS

به سه زبان فارسی ، عربی و انگلیسی و قرار دادن بر روی وب سایت موسسه به صورت رایگان .

درپایان :

از مراکز و نهادهایی همچون دفاتر مراجع معظم تقلید و همچنین سازمان ها، نهادها، انتشارات، موسسات، مؤلفین و همه

بزرگوارانی که ما را در دستیابی به این هدف یاری نموده و یا دیتا های خود را در اختیار ما قرار دادند تقدیر و تشکر می نماییم.

آدرس دفتر مرکزی:

اصفهان -خیابان عبدالرزاق - بازارچه حاج محمد جعفر آباده ای - کوچه شهید محمد حسن توکلی -پلاک ۱۲۹/۳۴- طبقه اول

وب سایت: www.ghbook.ir

ایمیل: Info@ghbook.ir

تلفن دفتر مرکزی: ۰۳۱۳۴۴۹۰۱۲۵

دفتر تهران: ۸۸۳۱۸۷۲۲ ـ ۰۲۱

بازرگانی و فروش: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹

امور کاربران: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹

مرکز تحقیقات رایانه ای
قائمیه
اصفهان
www
برای داشتن کتابخانه های تخصصی
دیگر به سایت این مرکز به نشـــانی
www.Ghaemiyeh.com
www.Ghaemiyeh.net
www.Ghaemiyeh.org
www.Ghaemiyeh.ir
مراجعه و برای سفارش با ما تماس بگیرید.
۰۹۱۳ ۲۰۰۰ ۱۰۹